יודעז, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 159 | Łódź, Wtorek, 11 lipca 1933 r. | עלפטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג, י״ז תמוז תרצ״ג | № 159

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

עס דראהט איצט אמעריקא
א נייע ווירטשאפטליכע קאטאסטראפע
צוליב דער אינפלאציע-פאליטיק
אלארמירענדע ידיעות פון ניו-יארק נעכטען אנגעקומען קיין לאנדאן

לאנדאן, 10 (ספ. טעל.)

פון ניו-יארק זענען היינט אנגעקומען אלארמירענדע ידיעות, אז די אמעריקאנער אינפלאציע-פאליטיק האט דערפירט אמעריקע צו א נייער ווירטשאפטליכע קאטאסטראפע. עס האלט דערביי, אז די ארבייטסלאזיגקייט זאל איצט אויפסניי בעדייטענד פערגרעסערט ווערען.

דער קאמיסאר פאר ארבייטסלאזען־ענינים, גענ. דזשאנסאן האט שוין וועגען דעם געווארענט די אמעריקאנער רעגירונג.

די סיבה פון דער נייער קאטאסטראפע זאל זיין דער פסיכאז, וואס איז ארויסגערופען געווארען דורך דעם שטייגען פון די פראדוקציע־פרייזען, וואס זענען נישט צוגעפאסט צו די קויפס־מעגליכקייטען און צום געברויך פון מארק.

א חוץ דעם איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז די פראדוקציע האט זיך אין לעצטען חודש געהעכערט אומבעוויליגט, קוים מיט 7 פראצענט, בעת אין די חדשים מערץ און מאי האט זיך די פראדוקציע געהאט געהעכערט מיט 35 פראצענט.

די אנגעזעהענע האנדעלס - צייטונג „אף קאמערס" האט פערעפענטליכט א לייט־ארטיקעל, אין וועלכען זי ערקלערט, אז פרעזידענט רוזוועלט האט מיט זיין אינפלאציע־פאליטיק פער'סמ'ט דאס עקאנאמישע לעבען פון אמעריקע. די איבערפראדוקציע בלייבט אין זעלבען צושטאנד און די שטייגענדע פרייזען מאכען אונמעגליך די קויפס־פעהיגקייט. עס דראהט דערביי אמעריקע א נייע גרויסע ווירטשאפטליכע קאטאסטראפע.

אין די קרייזען פון דער אמעריקאנער דעלעגאציע אויף דער לאנדאנער קאנפערענץ האבען די דאזיגע אלארמירענדע ידיעות פון ניו־יארק, ארויסגערופען א גרויס צוטומעלעניש, און מען מיינט, אז דאס זאל אויך האבען א ווירקונג אויף דער אמעריקאנער דעלעגאציע וועגען ענדערען זייער שטעלונג צו די ארבייטען פון דער קאנפערענץ.

ארעסטירט א 19-יעהריגען בחור — א ביתר'אוויטש
אונטערן חשד אז ער האט א שייכות אין ארלאזאראוס מארד

ירושלים, 10 (יט"א טעלעגראפיש).

די פאליציי האט ארעסטירט אין תל־אביב א יונגענמאן יהודה מינץ, 19 יאהר אלט, א מיטגליד פון „ביתר" אונטערן חשד, אז ער האט א שייכות מיט ארלאזאראוס מארד.

לויט'ן בעשלוס פון אויספארשונגס־ריכטער, איז מינץ ארעסטירט געווארען אויף 7 טעג, אין משך פון דער צייט, וועט געפירט ווערען אן אויספארשונג וועגען זיין פערהאר.

קאטאסטראפע מיט דער ווילנאווער קאלייקע
7 פערזאן פערוואונדעט און 3 וואגאנעס צושמעטערט

ווארשא, 10 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). נעכטען 11 א זייגער פריה איז אראפ פון די שינעס א צוג פון דער ווילאנאווער קאלייקע, נישט ווייט פון פאווזשין.

7 פערזאן זענען פערוואונדעט געווארען, דערונטער דער מאשיניסט און איין פאסאזשיר.

3 וואגאנען זענען צושמעטערט געווארען. דער פערקעהר איז ערשט צוריקגעשטעלט געווארען שפעט אין אווענד.

א קאמיסיע איז ספעציעל פערנומען מיט'ן אויספארשען די סיבות פון דער קאטאסטראפע.

ארעסטירט אין דאנציג דעם סאציאל-דעמאקראט פייס

דאנציג, 10 (טעלעפאניש)

דא איז ארעסטירט געווארען דער געוו. סאציאל דעמאקראטישער דעפוטאט פייס. וועלכער ווערט בעשולדיגט, אז ער האט בעליידיגט היטלערן און די היטלעריסטישע בעוועגונג.

א חוץ דעם זענען ארעסטירט געווארען די קאמוניסטען קראפט און שראצק.

די לאנדאנער קאנפערענץ נאך אלץ אויף א טויטען פונקט

לאנדאן, 10 (ספ. טעל.)

די היינטיגע זיצונג פון דער קאנפערענץ האט געזאלט ברענגען א פאזיטיווען רעזולטאט, אויך דאן איז צו קיין שום בעשלוס נישט געקומען.

די פראנצויזישע דעלעגאציע האלט זיך ווייטער ביי איהר שטעלונג, אז אהן דער דאלאר־סטאבילאציע קאן נישט זיין קיין רייד וועגען קיין שום רעאלע אקציעס.

די אמעריקאנער און זייערע אנהענגער האלטען ווידער פערקעהרט, אז מען קאן ווייטער פיהרען די ארבייט פון דער קאנפערענץ און נישט סטאבילירען דעם דאלאר.

השבת אבדה

נעכטען האט מען מיר ארויסגענומען אויפן טראמוויי № 8 פערשידענע דאקומענטען ווי אויך באהן-נאכנאהמעס אויפ'ן נאמען עקספעדיציע - ביורא דזשעלאווסקי.

די עהרליכע פינדער ווערען געבעטען געגעבען בעלוינונג אפצוגעבען צו

דזשאלאווסקי,

נאוואמיעיסקא 6

מ'קען זיך פערשטענדיגען טעלעפ. 164-17.

דיסקרעציע געזיכערט.

אלע בעווארענישען זענען געמאכט און די דאקומענטען האבען פאר קיינעם קיין שום ווערט נישט.

3660

אזהרה גדולה
ומודעה מהראבינאט

ביי דעם קצב איצעק אפענבאך (מליגארסקא 20) טאר מען נישט קויפען פלייש אלס כשר.

3648 לאדזער ראבינאט

נאך לאנגע שווערע ליידען איז נעכטען געשטארבען מיין חייס-געליבטע מוטער, שוויגערמוטער און גראסמוטער

נ"ע גיטעל בערקמאן

(געבוירענע קוואטיעץ)

אין עלטער פון 72 יאהר.

די לויה קומט פאר היינט, דינסטאג, 12 א זייגער בייטאג פון טרויער-הויז גלובנא 39, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

צו דער חתונה פון

פרל. אידא גוטערמאן

מיט ה' ג. ניסענצווייג

ווינשען מיר א הארציגען מזל-טוב און א גליקליכע צוקונפט.

פאמיליע גוטערמאן

ד"ר מעד.

מ. העלער

ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע

8 טראוגוטא 8, טעל. 17989.

נעמט אן ביז 10 פריה און פון 4–8 אוו. פאר פרויען א ספעציעלע ווארטע-זאל. אונבעמיטעלטע לעמשניצע-פרייזען

נאך לאנגע שווערע ליידען איז נעכטען געשטארבען

נ"ע גיטעל בערקמאן

שוויגער פון אונזער חשוב'ן מיטגליד א. קויאווסקי

צו דער לויה, וועלכע קומט פאר היינט, דינסטאג, 12 א זייגער בייטאג פון טרויער-הויז גלובנא 39, ווערען אלע מיטגלידער געבעטען צו קומען אפגעבען דער פערשטארבענער דעם לעצטען כבוד.

די פערוואלטונג

פון קוה-בעזיצער-פעראיין

פאמארסקא 15.

אונזער טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזער פריינד

מאיר געריכטיגער

צליב'ן טויט פון זיין אונפערגעסליכער פרוי

טויבע נ"ע

ייט געטרייסט מיט המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים

פאמיליע גראסמאן.

נאך לאנגע שווערע ליידען איז נעכטען געשטארבען מיין ליבער מאן, אונזער טייערער און אונפערגעסליכער פאטער, שוויגערפאטער, גראספאטער, ברודער. שוואגער און אנקעל

נ"ע יצחק אריה ז"ל ב"ר יעקב רובין

איז עלטער פון 61 יאהר.

די לויה קומט פאר היינט, דינסטאג, ד. 11 יולי 1933, 1 בייטאג פון טרויער-הויז פאמארסקא 25, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

דער לאנגיעהריגער פערוואלטונגס-מיטגלידין פון דער געז. „לינת הצדק". פארויצערין פון דער קאמיסיע פון נישט שטענדיגע איינקונפטען

פרוי ע. בענדער צוליב'ן טויט פון איהר

פאטער נ"ע

דריקט אויס דעם טיפסטען מיטגעפיהל.

דאס ביורא-פערסאנאל

פון דער געז. „לינת הצדק"

3663

האנדווערקער-פעראיין, פיעטריקאווער 64.

אכטונג האנדווערקער און באלופניקעס!

דאנערשטאג, דעם 13 יולי ה. י. פינקטליך 8 אווענט קומט פאר אין לאקאל פון שמאט-ראט, פאמארסקא 16 — מיט —

א פארלעזונג דיסקוסיעס

פון די חברים: מ. אזשעך און אדוו. ז. עפשטיין (ווארשע)

ט. ד. ט.: 1) נאוועליזאציע פון צעכעו-געזעץ, צוואנג-צעכען. 2) סאצ. פערזיכערונגען פאר באלופניקעס (קראנקען-קאסע, ארבייטס-פאנד);

צו דער דיסקוסיע איז ארויסגערופען געווארען

ה' אדוו. ווייצמאן.

בילעטען צום פרייז פון 30 גראשען ביים איינגאנג.

3665 די פערוואלטונג.

בעקאנטמאכונג.

אזוי ווי עס געפינט זיך איינער, וועלכער פעלשט וועקסלען מיט מיין אונטערשריפט אדער זשירא

A. WEJMAN

אויך מיט א סטעמפעל

A. Wejman Wyrób swetrów, Ogrodowa 9

הערן איך נישט צו נעהמען אזעלכע וועקסלען. אין פאל אויב ס'וועט ווער קומען צו מיר מיט אזעלכע וועקסלען, וועל איך דעם ענין איבערגעבען דער פראקוראטור.

3660

וואהל-קאמיטעט צום 18-טען ציוניסטישען קאנגרעס

לאדז, שרודמיעסקא 29.

די וועהלער רשימות צו די בעפארשטעהענדע קאנגרעס וואהלען ווערען ארויסגעלייגט צום קאנטראלירען היינט דינסטאג דעם 11., מיטוואך דעם 12. און דאנערשטאג דעם 13. ד. ח. פון 5 ביז 10 אווענד אין ביורא פון דער וואהל קאמיסיע, שרודמיעסקא 29. יעדער שוקל האט רעכט צו קאנטראלירען צי זיין נאמען איז ארייגעטראגען געווארען אין דער וועהלער ליסטע און אויב נישט – דארף ער באלד רעקלאמירען. שפעטערע רעקלאמאציעס וועלען נישט גענומען ווערען און אכט און דער בעטרעפענדער שוקל וועט פערלירען דאס וואהל-רעכט.

די וואהל-קאמיסיע.

3690

וואל-רעזולטאט צום ציוניסטישן קאנגרעס אין מזרח-גאליציען

קראַקאַ, 11 (יט"א טעלעפאָניש)

אין נעכטיגען נומער האָבען מיר איבערגעגעבען דעם פּראָוויזאָרישען וואַהל-רעזולטאַט פון קראָקאָ און לעמבערג.

איצט בעקומען מיר נאָך פאָלגענדע ידיעות:

אין קראָקאָ (שטאָט) זענען אָפּגעגעבען געוואָרען, 6668 שטימען, דערפון האָבען די אַלגעמיינע ציוניסטען בעקומען 1513 שטימען. ליגע — 817, מזרחי — 542, רעוויזיאָניסטען 473, „התאחדות" — 283.

די פערטיילונג פון די מאַנדאַטען פון מערב-גאַליציען און אין שלעזיען וועט בעקאַנט ווערען אין 2 טעג ארום.

* * *

לעמבערג, 11 (יט"א טעלעגראפיש)

אין לעמבערג (שטאָט) זענען אָפּגעגעבען געוואָרען 7470 שטימען, דערפון האָבען די אַלגעמיינע ציוניסטען בעקומען 3159 שטימען. „התאחדות" (צוזאַמען מיט דער ליגע) — 2100 שטימען, „מזרחי" — 744, זשאַבאָטינסקי — 667, גראָסמאַן — 304, ראַדיקאַלע (גרינבוים'ס גרופּע) — 240.

* * *

לעמבערג, 10 (יט"א טעלעגראפיש).

ביז איצט איז בעקאַנט געוואָרען דער רעזולטאַט פון 23 שטעדט (אויסער לעמבערג).

אין 21 שטעדט אין מזרח-גאַליציען זענען אָפּגעגעבען געוואָרען 21.000 שטימען, דערפון האָט די ליגע בעקומען 7602 שטימען; אַלגעמיינע ציוניסטען — 6858; זשאַבאָטינסקי 2233; „מזרחי" — 2222; גראָסמאַנ'ס גרופּע — 908; ראַדיקאַלע (גרינבוים'ס גרופּע) — 740 שטימען.

לעמבערג, 10 (טעלעפאָניש).

שפּעט אין אָוונט איז פערעפענטליכט געוואָרען דער ענדגילטיגער רעזולטאַט פון די קאָנגרעס-וואַהלען אין מזרח-גאַליציען.

בסך הכל זענען אָפּגעגעבען געוואָרען 56.650 שטימען. דערונטער אַלגעמיינע ציוניסטען 19.000 שטימען — 11 מאַנדאַטען;; מזרחי 6000 — 3 מאַנדאַטען; ליגע 17.000 — 11 מאַנדאַטען; גראָסמאַן-גרופּע 2.200 — 1 מאַנדאַט; זשאַבאָטינסקי-גרופּע 8000 — 5 מאַנדאַטען;; עקיבא 700 שטימען — אָהן מאַנדאַט. גרינבוים-גרופּע 1.350 — אָהן מאַנדאַט. התאחדות 1.400 — אָהן מאַנדאַט.

קורס פון דאלאר דיגעווערט-פאפירן ווערט געענדערט פון מיטוואך אן

בעשלוס פון ווארשאווער געלד-בערזע-ראט

וואַרשאַ, 10 (טעלעפאָניש)

די געלד-בערזע ראַט אין וואַרשאַ האָט נעכטען אָנגענומען א בעשלוס, אז פון מיטוואָך דעם 12. יולי זאָלען אַלע דאָלאַר-פּאַפּירען בערעכענט ווערען לויטן טאָג-קורס פון דער קאַבעל-טראַנזאַקציע פון ניו-יאָרק. אנ'אויסנאַהם איז נאָר די זיבען פּראָצענטיגע סטאַביליזאַציע הלוואה און די 7 פּראָצענטיגע אגראַר פאַנד בריף, וואָס וועלען בערעכנט ווערען לויטן קורס 8.90 פאַר א דאָלאַר.

אלס רעזולטאַט פון דאָזיגען בעשלוס האָט דער דאָלאַר נעכטען פערלוירען פון קורס.

דאלאר-קורס אין ווארשא

וואַרשאַ, 10 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אויפ'ן פּריוואַטען דאָלאַר-מאַרק חערשט ווייטער א גערוקטע שטימונג.

אינדערפריה זענען געמאַכט געוואָרען איינציגע קליינערע טראַנזאַקציעס צו 6.02.

די באַנק-פּאָלסקי האָט אינדערפריה אָנגעהויבען צו צאָהלען ביז 1000 דאָלאַר צו 605. נאָכשפּעטער האָט זי פערקלענערט אויף 6 זל. פאַר אַלע טראַנזאַקציעס.

אינטערנאַציאָנאַלע אָפּרעכנונגען האָבען בעטראָפען 6.25.

גאָלד אָהן ענדערונג.

ענגלישער פונט ווייטער שוואַך.

12 בייטאָג איז דער דאָלאַר אין פּריוואַטען פערקעהר געפאַלען ביז 5.98 און די באַנק-פּאָלסקי האָט פערקלענערט איהר קורס ביז 5.95 זל.

זיג פון חשמונאי איבער וו.ק.ס.

מיט 2 גוֹלען 1 לטובת „חשמונאי"

ראָוונע, 10 (יט"א טעלעגראַפיש).

אין פיינאַל-מעטש „חשמונאי" — וו.ק.ס., איז דער רעזולטאַט געווען 2 געגען 1 לטובת „חשמונאי"

אפעלאציע-פראצעס געגען די אנפיהרער פון צענטראלעוו

נעכטען זיך אנגעהויבען און אפגעלעגט געווארען ביז דאנערשטאג

וואַרשאַ, 10 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). נעכטען האָט זיך אין וואַרשאווער אַפּעלאַציע-געריכט אָנגעהויבען דער אַפּעלאַציע-פּראָצעס פון די אָנפיהרער פון „צענטראָלעוו".

ווען די פערהאַנדלונגען האָבען זיך אָנגעהויבען זענען נאָר אָנוועזנד געווען אַ טייל פון די בעשולדיגטע. ערשט שפּעטער זענען אויך אַריינגעקומען די אַנדערע בעשולדיגטע.

אויף דער בעשולדיגונגס-באַנק זענען געזעסען: מאַסטעק, פּראַגער, פּוטעק, וויטאַס, קעדניק, באַגינסקי, באַרליצקי, טשאַלקאָש, ליבערמאַן און דיבאַ.

אַלס פּראָקוראָרען אַמטירען גראַבאָווסקי און ראַוזע.

אַלס פערטיידיגער טרעטען אַרויס די אַדוואָקאַטען: באַוואַדוואָרסקי, בערנסאָן, שורליי, שימאַנסקי, באַגורסקי, יאַראָש, אורבאַנאָוויטש, דאָמבראָווסקי, לאַנדאַו, בינקעל, האָניגוויל, באַרטשיקאָווסקי, רודזינסקי און גאָרלינסקי.

10.20 קומט אַריין דער ריכטער-קאָמפּלעט און טערן פאָרזיץ פון ריכטער סטעפאַן זאַבאָראָווסקי.

דער פאָרזיצער זאָגט: „איך עפען די זיצונג פון אַפּעלאַציע-פּראָצעס געגען ליבערמאַן און אַנד.".

נאָכדעם האָט דער פאָרזיצער געפרעגט די פערטיידיגער און פּראָקוראָרען, צי זיי האָבען פאָרשלאָגען.

פּראָק. ראַוזע האָט אַריינגעטראָגען אַ פאָרשלאַג צוצולעגען צו די אַקטען וועגען דער מאַניפעסטאַציע פון צענטראָלעוו פון 14. סעפּטעמבער אויך וועגען אַטענטאַט אויפ'ן מאַרשאַל יוזעף פּילסודסקי, וואָס האָט אַ צוזאַמענהאַנג מיט דער פּראַגע.

אַדוו. לאַנדאַו בעט אָפּצוואַרפען דעם פאָרשלאַג פון פּראָקוראָר און האַלט אונטער דעם אַפּעלאַציע, אין דעם ענין פון אַפּעלאַציע-געריכט פון 15. מאַי ד. י.

דער פאָרזיצער ערקלערט, אַז דער פאָרשלאַג פון פּראָקוראָר ווערט נישט אָנגענומען, ווייל וועגען די זעלבע ענינים איז נאָך נישט פאַראַן קיין רעכטקרעפטיגער אורטייל, דעריבער קאָן דאָס נישט געשטעלט ווערען פאַר'ן אַפּעלאַציע-געריכט אַלס בעווייז..

דאָס געריכט בעשליסט נאָכדעם צו פערקלערען די קויציע פון 5000 זל. אויף 1000 זל. פאַר די בעשולדיגטע קעדניק, פּוטעק און באַגינסקי.

האַלב 11 אַ זייגער האָט דער פאָרזיצער אָנגעהויבען רעפערירען די אַקטען פון פּראָצעס.

מיטאָג-צייט האָט מען איבערגעריסען דאָס רעפערירען די אַקטען און די זיצונג איז אָפּגעלעגט געוואָרען ביז דאָנערשטאָג, דעם 13. יולי 9 אַ זייגער פריה.

ווי מען גיט איבער זאָל דער פּראָצעס זיין אָפּגעלעגט געוואָרען צוליב דעם, וואָס איינער פון די ריכטער איז נישט געזונד.

אין דער הויפטראָלע **Liljana Harvey** מיט

אָנהייב 4.30 נאָכמיטאָג, לעצטער סעאַנס 10.10 אָוונד.

אויסערן פּראָגראַם: קלאַנג-צונאַבע.

נעקסטער פּראָגראַם: • „Tommy Boy" — דער זאַל איז מעכאַניש — ווענטילירט. —

„QUICK" היינט פּרעמיערע!

פילם פול מיט פרייד

א וויכטיגע ליקווידאציע אין לאדז!!!

צוליב וואָס חיים מענדראָווסקי, אָגראָדאָוואַ 8 האָט ליקווידירט זיין געשעפט פון יודישע לאַנגע מלבושים און איז געפאָהרען קיין ארץ-ישראל, צוליב דעם האָב איך

ח. שניצער

נאָוואָמיעסקאַ 3 אין הויף גוועלב 39

פערגרעסערט מיין געשעפט פון יודישע לאַנגע מלבושים, וואו מען בעקומט ווינדפעסטע יובעצעס, שלאָף רעק, אַלפּאַגענע, צייגענע, האַלב-וואָלענע כאַלאַטלעך. זומער- און ווינטער-פּאַלטאָנס, גאָהאַקטע אַנציגער פאַר דערוואַקסענע און פאַר קינדער פון די בעסטע שטאָפען אויך בעקומט איהר אַן אויסשטייער פון 7 מלבושים פאַר 90 זל.

בעמערקונג: דער געוועזענער צושניידער און מערקשטעל-פיהרער פון חיים מענדראָווסקי אַרבייט אין מיין געשעפט. בעשטעל נעמען ווערען אויסגעפערטיגט אין משך פון 24 שעה. — געדענקט דעם אדרעס!

ח. שניצער,

נאָוואָמיעסקאַ 3 אין הויף גוועלב 39.

עס ווערען אָנגענומען אַ ינשריי-בונגען צו דער 5-טער

ארץ-ישראל-עקסקורסיע

פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע.

די עקסקורסיע פאָהרט אָב פון לאָדז דעם 31. יולי דורך וויען, וועגעדיג, ניצאַ און מאַרסייל.

אינפאָרמאַציעס און איינשרייבונגען אין ביוראָ פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע (שרודמיעסקאַ 29). 3657

בעמערקונג: די צאָהל ערטער זענען זעהר בעגרענעצט.

שטריק-נאָדלען!

רעקלאַמע-חודש! —::— רעקלאַמע-חודש!

איבעראַשענדע נייעס פאַר אַלע שטריקער- און שטרימף-פאַבריקאַנטען!

שווייצאַרישע נאָדלען, פּרימאַ קוואַליטעט צו אַלערליי סיסטעמען שטרימף- און שטריק-מאַשינען שוין דאָ אויף לאַגער און זענען צו בעקומען אין דעם איבעראַל בעקאַנטן הורט- און דעטייל-געשעפט

ד. דינין, לאדז

ליסטאָפּאַד 11. № 2

(פריהער קאָנסטאַנטינער, ביי פרייהייטס-פּלאַץ).

אכטונג!

פון 10. יולי א רעקלאַמע-חודש

פאַר דעטייל-פערקויף פון אַלערליי שטרימף- און שטריק-נאָדלען צו אויסערסט ביליגע פּרייזען.

שלאָסעריי-אַרבייטען, ווי אויך אויטאָגענישע שווייסונגען, מעטאַל-בעאַרבייטונגען, מאַשינען-טיילען פיהרט אויס ביליג

J. REDER, Łódź

קאָנסטאַנטינער 11/13

Dr. med.

Haltrecht

ספּעציאַל-ארצט פאַר הויט-און געשלעכטס-קראַנקהייטען

פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21

צוריקגעקעהרט

נעמט אָן פון 8—11 פריה, פון 1—2 מיטאָג און פון 5—9 אָוונט. זונטאָג פון 10—1 מיטאָג

אַלע אַרט אַנאַליזען.

פאַר אַרבייטסלאָזע לעטשניצע-פּרייזן

מאשין-מצות

געבאַקען יעדען טאָג פרישע און דינע,

מצה-מעהל ווי אויך **סוכאַרקעס**

לויט קאַרלסבאַדער סיסטעם, ווי אויך

פריהשטיקען,

יאַרסקע מיטאָגען

און אווענדבראָטען

עמפעהלט די בעקאַנטע צוקערניע

N. Weinberg

פּיעטריקאָווער 38

טעל. 143-82

פערהעלטנישמעסיגע פּרייזען

פאַר

גאָלד, ביזשוטעריע

און לאָמבאַרד-קוויטעס

צאָהלט די העכסטע פּרייזען

אליזאַר פיאַלקאַ

פּיעטריקאָווער 7.

א טיכטיגער יונגערמאַן

געאַרבייט אַ לענגערע צייט אין דער טעקסטיל-בראַנזשע, זוכט וואָס עס זאָל נישט זיין פאַר אַ בעשעפטיגונג פאַר אַ גאַנץ מינימאַלען לוין. בעסטע רעפערענצן. אָפּערטען אין אדמיני. אונטער „L. P.".

כירורגישער קאַבינעט

Dr. Szreiber

איז געוואָרען איבערגעטראָגען אויף

Narutowicza № 9

tel. 122-95.

אָפּעראַציעס, אָפּאַטרונקעס, האַלז וישלאָקעס אז"וו

לעטשניצע-פּרייזען

נעמט אָן פון 2—3 נאָכמ. און פון 7—8.30 אָוו.

ליעבער אויף דער מאשין

ווערען אָנגענומען אויסצובייען ביי

ג. נאָרדמאַן, שרודמיעסקאַ 8

וויכטיג פאַר דער אָרימער לאָדזער בעפעלקערונג

דערמיט מאַכען מיר בעקאַנט, אַז ס'איז ערעפענט געוואָרען דאָס

אמבולאטאריום

ביים פעראיין **„מלבוש ערומים"**

שעַנקיעוויטשאַ 3/5,

וואו ס'ווערט ערטיילט מעדיצינישע הילף אויפ'ן אָרט. שיקט אויך אַרויס דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען

מיט וויזיטען אַהיים

נעהמט אויך אָן געבורטען און אַלע אַרט אַנאַליזען. מינימאַלע אָפּצאָהלונגען. די פערוואַלטונג.

Dr. med. **S. MAŁOWIST**

האַלז, נאָז און אויערען-קראַנקהייטען

וואוינט יעצט אויף

ZACHODNIA 70, tel. 115-93

נעהמט אָן פון 12 ביז 2 מיטאָג און פון 3 ביז 4 נאָכמיטאָג.

פארטראג פון י. מ. וויסענבערג

קומט פאַר דאָנערשטאָג, דעם 13. ד. ח. 9 אין אָוונט, אין לאָקאַל פון צענטער. סוחרים-פעראיין, פּעטריק. 10

מיט פאָלגענדע טעזען: 1) פּאַלעסטינע אין ליכט פון דער יודישער פּאָליטיק און פּאַלעסטינע אין ליכט פון דער ענגלישער פּאָליטיק; 2) די אויסראָטונגס-פּאָליטיק פון היטלער'ן געגען די דייטשע יודען און די בּאָיקאָט-פּאָליטיק פון יודען געגען היטלער'ן; 3) קאָנסטרוקטיווע הילף פאַר'ן יודישען ווירטשאַפטליכען לעבען, ווי: שטאַרקען דעם האַנדעל, האַנדווערקער און גרינדונג פון קאַסעס; 4) יודישע פאָלקס-שולען, אָדער וועלטליכע שולע: חוץ דער ריכטונג, וואָס נאָך בעקומט דאָס יודישע קינד אין דער וועלטליכער שול? 5) ווי זעהט-אויס די גייסטיגע לאַגע פון יודישען טעאַטער? 6) דער מאָראַלישער חורבן פון דער יודישער ליטעראַטור.

אויגען - קליניק

מיט שטענדיגע בעטען פון

Dr. B. Donchin

פּיעטריקאָווער 90, טעלעפ. 221-72

נעהמט אָן שטענדיגע אויגען-קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א. ז. וו.), ווי אויך אַמבולאַטאָרישע פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אָוונד.

Dr. L. Czarnożył

אָרדינירט אין זומער-סעזאָן

— אין —

CIECHOCINEK

willa **Kościuszko.**

„ווייסער בוך" וועגן שוואַרצע און בלוטיגע מעשים אין דייטשלאַנד

דאָס בוך האָט אַרויסגעגעבן די „אַמעריקאַן דזשויש קאָמיטע". — עס ווערען אין איהם איבערגעגעבען שרעקליכע און שטױנענדע פאַקטען וועגן היטלער'ס באַנדיטען. —

„די יודען אין דער נאַצי־דייטשלאַנד" — אַזוי איז דער נאָמען פון דעם „ווייסען בוך", וואָס דער אַמעריקאַנער „יודישער קאָמיטעט" האָט אַרויסגעגעבען בעקאַנט צו מאַכען די וועלט מיט די שטױנענדע און שרעקליכע פאַקטען פון דעם איצטיגען יודישען לעבען אין היטלער'ס דייטשלאַנד.

בלויז מעהר ווי 56 זייטען האַלט דער „ווייסער בוך", אין וועלכע עס ווערען אויסגערעכענט די שוואַרצע און בלוטיגע מעשים, די שרעקליכע און מוראדיגע רציחות פון היטלער'ס ברויך־העמדעל־דיגע באַנדיטען אין דייטשלאַנד. אָבער ווען מען לייענט איבער די 56 זייטען, האָט מען דאָס געפיהל, אַז

מען וואָלט אַרויס פון אַ ים מיט בלוט.

פון אַ שרעקליכען גיהנום, וואו די אויגען ווערען פערטויבט פון פערצווייפעלטע און פערשטיקטע געשרייען פון אומבעהאָלפענע מענשען, וואָס ראַנגלען זיך אין אַנגסטען פון פיינליכע גסיסה און טויט.

אין אַפטיילונג, פון דעם „ווייסען בוך" בעשטעהט אויסשליסליך פון נייע מאַטעריאַלען, וואָס זענען ביז איצט נאָך אין ערגעץ נישט געווען פערעפענטליכט, און דאָס זענען

די פריוואַטע בריף

וואָס דייטשע יודען האָבען צוגעשיקט צו זייערע קרובים און פריינד אין אַמעריקע. איינינע בריף זענען אַרויסגעשיקט געוואָרען פון דייטשלאַנד, און אַנדערע זענען אַרויסגעשיקט געוואָרען פון אַנדערע לענדער, וואוהין די צושראָקענע און פערצווייפעלטע דייטשע יודען זענען אַנטלאָפען געוואָרען.

נעמען, אַדרעסען און שטעט און גאַסען ווערען אין די מעהרסטע בריף נישט אָנגעגעבען צוליב פערשטענדליכע אורזאַכען.

אָט וואָס

אַ דייטש-יודישע פרוי האָט געשריבען אין אַ בריף

וואָס זי האָט אַרויסגעשיקט דעם 1. מאַי, 1933, פון אַ דייטשער שטאָט:

„אין... האָבען די נאַצי־טעראָריסטען געבושעוועט אויף אַ שוידערליכען אופן. שבת אין דער פריה, ווען יודען האָבען זיך געקליבען געהען אין שול אַריין, האָבען נאַציס מיט געוואַלד זיך אַרײַנגעריסען אין די יודישע הייזער און אויך אין דער שול, און האָבען אַלעמען אַרעסטירט. די אַרעסטירטע האָט מען געבראַכט אין געפענגעניש, וואו מען האָט זיי געפּייניגט אויפ'ן שוידערליכסטען אופן. זעקס אַ זייגער פאַרנאַכט האָט זיך דערהערט אַ בעפעהל: „גרייט זיך צום יודישען פאַראַד!"... נ.'ען האָט מען געצוואונגען צו פיהרען דעם פאַראַד, טראָגענדיג אַ סאַטירישע פאָהן. אויפ'ן גרויסען סקווער, וואו די גאַנצע בעפעלקערונג פון שטאָט איז געווען פערזאַמעלט, האָט מען מיט די אַרעסטירטע יודען געצוואונגען קאָמאַנדירען: „פאַלט אויף די קני!" און באַלד נאָכדעם: „שטעהט אויף!" אַזוי אָהן אַ שיעור מאָל.

„דאַן האָט מען זיי אַלעמען געצוואונגען צו זינגען אין כאָר:

„מיר זענען פערראַטער,
„מיר האָבען פעררעטען סיפּאָלק,
„מ'דאַרף אונז אַלעמען אויסראָטען!"

„נאָכדעם האָט מען בענומען סאַטירישע פאָהנען, זיי צוריסען אויף לאַנגע פאַסען און דערמיט אַרומגעבונדען די העלזער פון די יודען. אַנדערע האָבען די צוריסענע פאַסען געדאַרפט האַלטען ביי זייערע עקען, און דאַן האָט מען די פאַסען אָנגעצינדען און די יודען האָבען די שטיקער געדאַרפט האַלטען אין די הענט ביז זיי וועלען זיך אָפּברענען די פינגער.

„דערנאָך, האָט מען די יודען אַרײַנגעפּאַקט אויף פורהען און מ'האָט זיי פיר שטונדען נאָכאַנאַנד, שטעהענדיגערהייט, געפיהרט צוריק צום געפענגניש. ווען מ'האָט זיי געבראַכט אַהין, האָט דער אויפזעהער פּנים'ס געפענגניש געזאָגט, אַז אפילו די ערגסטע פערברעכער ברויכט מען נישט אין געפענגניש אַזעלכע צושלאָגענע און צו'ממית'טע... ב... האָט געהאַט זעקס לעכער אין קאָפּ און פופציג בלוטיגע שניטען אויף זיין קערפער. מ'האָט די מענשען אין געפענגעניש פאָטאָגראַפירט, און מיר האָט זיך גראָד איינגעגעבען צו קריגען דאָס בילד, נאָך אַ סך שוועריגקייטען.

„און אָט האָט איהר אַ ביישפיל,

ווי אַזוי מ'האָט פערסמ'ט די נשמות פון די קינדער

אין דער נייער שולע האָט מען נאָך די גימנאַסטישע איבונגען געזונגען די נאַצישע „האָרסט וועסעל־ליד". און נאָכדעם האָט אַ דרייצעהן־יאָהריגער דייטשער יונגעל אויסגעשריען: „לאָמיר זיך נעהמען צו די יודען!" מ'האָט דאַן די יודישע קינדער אַזוי צושלאָגען, אַז זיי האָבען נאָכדעם עטליכע שטונדען געווײנט מיט בלוטיגע טרערען, און דאָס איז געווען נישט גאָר דערפאַר, וואָס ס'האָט די יונגע געטאָן, נאָר אויך דערפאַר, וואָס זיי זענען געווען שוואַך אָנגעשראָקען און זיי האָבען געציטערט,

אַז פון היינט אָן און ווייטער קען מען שוין אין שולע טאָן מיט זיי, וואָס מען וויל נאָר אַליין.

„ווען נ. איז געקומען מיט אַ קלאַגע צום לעהרער, האָט ער געענטפערט: „מ'קען זיך גאָר נישט העלפען, אַזוי איז דאָס, דער וואָס איז שטאַרקער, איז אַלעמאָל גערעכט".

„דער שטילער באָיקאָט"

— שרייבט די פרוי ווייטער אין דעמזעלבען בריף — איז נאָך אַ סך ערגער ווי דער אָפענער באָיקאָט. יעדער מוז זיך אונטערשרייבען און פערפליכטען קיינמאָל נישט צו קויפען ביי קיין יודען, אויב זיי קויפען יאָ אַמאָל ביי אַ יודען, זענען זיי אין געפאַהר צו פערלירען זייערע שטעלעס, און דערפאַר היטען זיי אָפּ דעם פערבאָט. פון דעם קענסטו זיך שוין אַליין פאָרשטעלען, אַז דאָס רואינירט כמעט אַלע יודישע געשעפטסלייט, און זיי וועלען פשוט אויסגעהען פאַר הונגער".

און אָט איז אַן אויסצוג פון אַן אַנדער בריף, וואָס

אַ דייטש-יודישער אינזשיניר האָט געשריבען פון פּאַריז.

וואוהין עס האָט זיך איהם איינגעגעבען צו אַנטלויפען:

„עס איז שוין צוויי וואָכען זינט איך בין אין פּאַריז — שרייבט דער אינזשעניר — און כאָטש עס איז איצט שוין שטיל אַרום מיר, זענען ביי מיר די נערווען נאָך אַלץ שרעקליך אָנגעשטרענגט פון די שרעקליכע טעג און נעכט, וואָס איך האָב איבערגעלעבט אין דייטשלאַנד.

„אין אַ נאַכט, ווען איך בין אין דער היים נישט געווען, האָבען זיך צו מיר אין הויז אַרײַנגעריסען נאַצי־באַנדעס, וועלכע האָבען זיך פאַרגעשטעלט אַלס פּאָליציאַנטען; זיי האָבען צוגענומען מיינע ביכער, האָבען אויפ'ן געמיינסטען אופן בעליידיגט מיין פרוי, און סטראַשענדיג זי מיט געלאַדענע רעוואָלווערען, האָבען זיי ביי דער צעשראָקענער פרוי אַרויסגעשלעפּט די ווערטער, אַז איך געפין זיך איצט אין ב'—ס הויז.

„באַלד האָט די באַנדע איבערגעשניטען מיין טעלעפאָן־פערבינדונג, און אַרײַנזעצענדיג זיך אין אַן אויטאָמאָביל, זענען זיי אוועק און האָבען אַרומגערינגעלט ב'—ס הויז פון אַלע זייטען, פונקט ווי זיי וואָלטען געווען יאַגד־הינט און איך — אַ האָז.

„אין יענער נאַכט האָט נ. אַרויסגעוויזען אַ סך העלדישקייט. די נאַצישע באַנדעס האָבען איהם אָהן רחמנות געשלאָגען מיט גומענע נאַגאַיקעס, אָבער ער האָט זיי דאָך נישט אויסגעזאָגט, וואו איך בין. זיי האָבען געסטראַשעט, אַז זיי וועלען איהם שיסען, אָבער ער האָט זיך געהאַלטען פעסט ביי זיינס, אַז ער ווייסט נישט וואו איך בין. די נאַציס האָבען איהם בעשולדיגט, אַז ער בעהאַלט ביי זיך אַ קאָמוניסטישע דרוק־מאַשין, און דאָס איז געווען אַן אומזין.

„עטליכע וואָכען האָבען מיך די ברוטאַלע בערשפּענישען געפייניגט. און איצט בין איך אין פּאַריז. וואָס וועט איצט זיין? ווען איך בין פון דייטשלאַנד אַנטלאָפען, האָב איך ביי זיך געהאַט נישט מעהר ווי פופציג מאַרק.

„אַלע יודען ווילען אַנטלויפען פון דייטשלאַנד, אָבער בלויז די פערמעגליכע האָבען אַ מעגליכקייט פון דאָרטען אַרויסצופאָהרען.

און אָט איז

אַן אויסצוג פון אַן אַנדער בריף

וואָס איז דאַטירט דעם 29. אַפּריל:

„אין... האָט מען אַלע יודישע פאַמיליעס שרעקליך געפייניגט, ב.—ס עלטערען ברודער, וועמען דו קענסט גוט, האָט אַ געוועזענער אָנגעשטעלטער זיינער דערלאַנגט מיט אַ שטיק אייזען איבער'ן קאָפּ. מ'האָט איהם אויך געשלאָגען מיט גומענע נאַגאַיקעס. דער יונגערער ברודער איז אָפּגעקומען מיט אַ פּאָר מעסער־שטעך. אַרום דרייסיג אָדער פערציג נאַציס האָבען זיך מיט געוואַלד אַרײַנגעריסען אין די יודישע הייזער, און זיי האָבען אַלעמען געפּייניגט. דריי האָבען געטראָגען שוואַרצע מאַסקעס אויף די פּנים'ער און זיי זענען געווען די ערגסטע... דעם הער... האָט מען מיט אַ מעסער עטליכע מאָל געשטאָכען. די חברה האָט געבושעוועט פון אַכט אַ זייגער אין אָוונט ביז דריי אַ זייגער פאַרטאָג. און דער לאָקאַלער דאָקטאָר האָט אין מיטען דער נאַכט טעלעפאָנירט דער פּאָליציי, אַז מ'זאָל אָפּשטעלען די רציחות, ווייל די צאָהל פון די קרבנות איז אַזוי גרויס, אַז ער וועט אַ סך פערוואונדעטע מוזען לאָזען אָפּגעהן מיט בלוט, ווייל ער קען זיך פשוט נישט ספּראַווען. דער דאָקטאָר האָט אויך געזאָגט, אַז די רציחות פון די נאַציס זענען די שרעקליכסטע, וואָס ער האָט ווען געזעהן. די פּאָליציי האָט זיך אָבער דאָך נישט געוואָלט אַרייַנמישען. אונזערע פריינט זענען נאָך געווען גליקליך, וואָס זייער הויז איז געווען דאָס צווייטע, וואוהין די נאַציס האָבען זיך אַרײַנגעריסען אין יענער נאַכט, ווייל וואָס שפּעטער עס איז געוואָרען, אַלץ ווילדער זענען די נאַציס געוואָרען... אין... האָט קיין יוד זיך נישט אומגעקעהרט צוריק נאָך ביז היינטיגען טאָג.

„אין... אין אין... האָבען די נאַציס זיך אַרײַנגע־

געריסען אין די יודישע הייזער, פון וואַנען מען איז נאָך פריהער אַנטלאָפען, און זיי האָבען דאָרט אַלעס צובראָכען און חרוב געמאַכט. אינ'ם דאָרף... האָבען די נאַציס געמאַכט אַ תליה, אַרויסגעשטעלט די בילדער פון דריי יודען מיט אַ וואָרנונג, אַז מען וועט זיי אויפהענגען, אויב זיי וועלען קומען צוריק אַהיים.

„אין די דערפער און אין די שטעט, וואָס געפינען זיך אַרום היילבראָן, אין ווירטעמבערג, איז דער גאַנצער אָנפיהרער פון די רציחות אויף יודען געווען איינער אַ דאָקטאָר סאָמער און אַרויסגעהאָלפען אין דעם האָט איהם אַ חיה אינ'ם געשטאַלט פון אַ מענשען מיט'ן נאָמען דאָקטאָר קלאַין. ער, דער דאָקטאָר קלאַין, האָט מיט אַ באַנדע נאַציס געמאַרשירט פון דאָרף צו דאָרף.

מען האָט די יודען אַרײַנגעשלעפּט אין קעלערס.

זיי געצוואונגען זיי האַלטען זיך אויסטאָן נאַקעט, זיי געבונדען מיט שטריק און אַזוי לאַנג געשלאָגען מיט שטאַלענע פּרענטעס און מיט וואָס עס האָט זיך נאָר געמאַכט, ביז עס האָבען גענומען אַרונטער־הענגען שטיקער צובלוטיגטע פלייש און הויט.

בעת מען האָט די יודען געשלאָגען, איז דער דאָקטאָר קלאַין געשטאַנען מיט אַ זייגער אין דער האַנט; ער האָט געזאָגט, ווען מען זאָל אויפהערען שלאָגען און ווען מען זאָל ווידער שלאָגען. אַן אַלטער יוד פון אַ יאָהר זיבעציג איז געשטאַרבען מיט אַ האַלבע שטונדע שפּעטער, נאָכדעם ווי מען האָט איהם אַזוי מערדעריליך געשלאָגען. אַן אַנדערער... אַ מאַן פון אַ יאָהר פינף און פערציג, איז פינף טעג נאָכאַנאַנד געווען איינגעזאַלצען בעד והאוסלאָו און דערנאָך איז ער געשטאָרבען. איינער פון די נאַציס האָט ביי אַ פרוי דאַן אַרויסגענומען טויזענט מאַרק, און מיט אַ טאָג שפּעטער האָט זי זיך אָנגענומען מיט מוט און געקומען קיין היילבראָן פאָדערען צוריק דאָס געלט. דער דאָקטאָר קלאַין האָט איהר אין אָנפאַנג נישט געגלויבט, אָבער שפּעטער האָט ער אויסגעשטעלט אַלע יונגען פון זיין באַנדע. די פרוי האָט דערקענט איינעם אַלס דעם גנב, און מען האָט ביי איהם טאַקע געפונען ניין הונדערט מאַרק אין די קעשענעס. מען קען זיך שוין פאָרשטעלען, וואָס מען וואָלט געטאָן מיט דער פרוי, ווען מען וואָלט ביי דעם נאַצי נישט געפונען דאָס געלט.

„אין... האָט מען ביי... אין הויז אַרויסגעוואָרפען אַ קינד פונ'ם ווינעלע, זוכענדיג כלומר'שט בעהאַלטענע געוועהר.

אַרום און אַרום איז דאָס אַ „ווייסער בוך", וועגן שוואַרצע און בלוטיגע מעשים, וואָס די ציוויליזירטע וועלט טאָר נישט פערשווייגען.

פערשטאַרקטע אַנטי-יודישע באָיקאָט-בעוועגונג אין דייטשלאַנד

באַרלין, (יט"א) עס ווערט מיטגעטיילט וועגען אַ פערשטאַרקטער באָיקאָט אקציע געגען יודען, בעזונדערס אין די קלענערע פּראָווינץ־שטעדט. בעת אין די גרעסערע שטעדט שטעלען זיך נאָך די מאַכט אָרגאַנען אין פיעל פאַלען געגען אַ געוואַלטזאַמער באָיקאָט אקציע, איז עס אָבער נישט אַזוי דער פאַל אין די קלענערע שטעדט.

אין דרעזדען איז די טעג פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ פון דעלעגאַטען פון די יודישע קהלות אין זאַקסען. דער הויפּט געגענשטאַנד פון דער דיסקוסיע אויף דער קאָנפערענץ איז געווען דער באָיקאָט, וואָס ווערט געפיהרט אין זאַקסען געגען יודישע סוחרים און הענדלער. די קאָנפערענץ האָט בעפולמעכטיגט די עקזעקוטיווע פון קהלות פאַרבאַנד צו אינטערווענירען אין זאַקסישען ווירטשאַפטס מיניסטעריום וועגען אָנגעמען שריט געגען דעם באָיקאָט. די קאָנפערענץ האָט אין דעם בעשלאָסען צו שאַפען אַ ספּעציעלען הילפס פאָנד פאַר די יודישע מאַ"ק הענדלער, וועלכע ווערען נישט אַרויפגעלאָזען אויף די מערק און געפינען זיך מחמת דעם אין דער גרעסטער נויט.

זעהר שטאַרק איז אויך די אַנטי יודישע באָיקאָט בעוועגונג אין רהיין געביט. אין דאָרט מוגד, באָכום, הערנע און אַנדערע שטעדט ווערען נאַציס צעפענטליכט געוואָרענט, אַז מען וועט זיי אויסשליסען פון דער פּאַרטיי, אויב מען וועט זיי זעהען אַריבערטרעטען די שוועל פון אַ יודיש געשעפט. מחמת דראָהונגען געגען געוויסע צייטונגען וואָס פלעגען נאָך פערעפענטליכען אַנאָנסען פון יודישע פירמעס, האָבען איצט אַלע צייטונגען אין רהיין געביט פון אייגענער איניציאַטיווע פערעפענטליכט אַ גלייכלויטענדע ערקלערונג, אַז מהיום והלאה וועלען זיי נישט אָננעמען קיין שום אַנאָנסען פון נישט אַרישע פירמעס.

לאדז. 11 יולי 1933

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 11 יולי 1933

דאס הינטער־קוליסען־שפיל

ערב דעם צוזאמענרופען די יודישע ווירטשאפטליכע וועלט־קאנפערענץ

וואס האט הערבערט סעמיועל גערעדט מיט דעם דייטשען אמבאסאדאר אין לאנדאן פאן־העש

די יודישע בעפעלקערונג פון גאר דער וועלט האט מיט שפאנונג געווארט אויף דער יודישער ווירטשאפטליכער וועלט־קאנפערענץ, וואס האט זיך געזאלט דעם 15־טען יולי צונויפקומען אין לאנדאן.

די דאזיגע קאנפערענץ איז שוין געפלאנט געווארען זייט א לענגערע צייט און האט געהאט פאר א ציל צו זוכען מיטלען ווי אזוי ארויסצוציהען די פעראָרמטע שיכטען פון דער יודישער בעפעלקערונג פון דער שווערער עקאנאמישער לאגע, אין וועלכער זיי געפינען זיך אומעטום, וואו זיי וואוינען אין קאמפאקטע מאסען.

די היטלעריאדע אין דייטשלאנד, וועלכע האט זיך גענומען פאר אן אויפגאבע פולשטענדיג צו רוינירען 600 טויזענד יודען, האט פערשנעלערט און אקטיווירט דעם קאמיטעט, וועלכער האט די קאנפערענץ געראפט צונויפצורופען.

דער צענטראלער קאמיטעט אין לאנדאן אונטערן פארזיץ פון לארד מעלטשעט האט זיך גענומען אדורכצופיהרען דעם עקאנאמישען באיקאט געגען היטלער־דייטשלאנד אין דער גאנצער וועלט, אויף א סיסטעמאטישען אופן מיט א גענוי אויסגעארבייטען און פעסטגעשטעלטען פלאן, כמעט אין אלע לענדער, וואו ס'געפינען זיך יודען האבען זיך אויך געשאפען אזעלכע צענטראלע קאמיטעטען, וועלכע האבען פון זייער זייט געשאפען סוב־קאמיטעטען אין די גרעסערע שטעט אין זייער לאנד.

אט דער לאנדאנער צענטראלער קאמיטעט האט דאס פעסטגעשטעלט דעם טערמין פון צוזאמענפאהר אויף דעם 15. יולי און אלע לאנדעס־קאמיטעטען און סוב־קאמיטעטען האבען שוין געוועהלט דעלעגאטען, וועלכע האבען זיך מיט דער גאנצער ערנסטקייט געגרייט צום צוזאמענפאהר.

שוין פון דער ערשטער מינוט האט געהערשט א מיינונגס־פערשידענהייט צווישען דעם ענגלישען באיקאט קאמיטעט אונטער דער אנפיהרונג פון לארד מעלטשעט און דעם ענגלישען ועד־הקהלות, דער לעצטער האט זיך אקעגענגעשטעלט דעם ערקלערען אן עקאנאמישען באיקאט היטלער־דייטשלאנד, די אנפיהרער פון ועד־הקהלות בעוויל לאסקי און מאנטעפיארע זענען שארף ארויסגעטרעטען געגען דער דאזיגער אקציע, דער לאנדאנער קאמיטעט האט זיך אבער געהאלטען ביי דאס זייניגע און דער צוזאמענפאהר איז געווען א בעשלאסענע זאך. דער ועד־הקהלות איז אין זיין געגנערשאפט צום באיקאט ארויס פון דער הנחה, אז די דייטשע יודען קען מען העלפען דורך דיפלאמאטישע אונטערהאנדלונגען מיט היטלער'ן און זיינע משרתים, אויפ'ן וועג פון אינטערהאנדלונגען קען מען אויספועל'ן פון די היטלער־באנדיטען געוויסע הנחות פאר די געיודפטע יודען, מיט'ן פראקלאמירען אבער א עקאנאמישען באיקאט צורייצט מען נאך מעהר די חיות און די פעולה דערפון וועט זיין, וואס די לאגע פון די יודען אין דייטשלאנד וועט ווערען נאך פיל ערגער.

די באיקאט־קאמיטעטען אין דער גאנצער וועלט האבען אבער געהאט א גאנץ אנדערען קוק אויף דער לאגע, די ארגומענטען פון דעם „ועד־הקהלות" האבען קיינעם נישט איבערצייגט און מ'האט זיך געגרייט צו דער לאנדאנער קאנפערענץ אויפ'ן 15. יולי אין לאנדאן.

פלוצלונג אבער סאמע ערב דער קאנפערענץ האט לארד מעלטשעט אפגעגעבען אן ערקלערונג, אז די קאנפערענץ ווערט אפגעלעגט, די סיבות וואס מעלטשעט האט אנגעגעבען זענען די, וואס די קאמיטעטען זענען נאך נישט גענוג צוגעגרייט צו דער גרויסער ארבייט. דאס איז אבער נאר אן אויסרייד מ'האט געוואוסט, אז דאס אפלעגען האט אין זיך פיל טיפערע סיבות, און באלד דערויף האט די „טעלעגראפען־אוניאן" פובליצירט א דעפעשע, אז הערבערט סאמועל האט אפגעהאלטען א קאנפערענץ מיט דעם דייטשען אמבאסאדאר אין לאנדאן פאן העש און זענען געקומען צו עפעס א פערשטענדיגונג וועגען דער לאגע פון די יודען אין דייטשלאנד, זעהט אויס אונטער'ן דרוק פון דער דאזיגער קאנפערענץ צווישען הערבערט סאמועל און פאן־העש, האט לארד מעלטשעט אפגערופען א קאנפערענץ, וואס האט זיך שוין געזאלט צונויפקומען.

די גאנצע מעשה מיט דער „אוגאדע" צווישען סאמועל'ן און פאן־העש איז געווען א בייזעס פאר די יודען אין דער וועלט קיינער ווייסט נאך נישט ביז איצט וועגען וואס מ'האט דארט גערעדט און צו וואס פארא אויספיהרען מען איז דארט געקומען, דאגעגען האט דאס עצם אפלעגען די קאנפערענץ ארויסגערופען א גרויסע פערביטערונג אין אלע יודישע נאציאנאלע קרייזען, וועלכע האלטען אז דער קאמף מיט היטלער־דייטשלאנד מוז זיין א קאמפראמיסלאזער, נישט נאר מ'דארף זיין נישט העזידירט, מורא האבען עפעס צו טון, נאר דער באיקאט געגען חעם היטלערישען דייטשלאנד דארף געפיהרט ווערען מיט דער גאנצער ריקזיכטסלאזיקייט, און הגם אלץ איז נאך פערהילט אין א שלייער פון געהיימנישען, פונדעסטוועגען האט זיך נאך נישט געהערט קיין איין שטים, וואס זאל בערעכטיגען די שטעלונג פון ענגלישען ועד־הקהלות און איצט פון לארד מעלטשעט. די שטעלונג איז אויך נישט בערעכטיגט געווארען דורך דער מעהרהייט פון לאנדאנער באיקאט־קאמיטעט, אין וועמענס שפיץ עס שטעהט דערזעלבער לארד מעלטשעט, וועלכער האט זיך דעצידירט אפצולעגען די קאנפערענץ. די מעהרהייט פון דעם לאנדאנער באיקאט־קאמיטעט האט דעריבער בעשלאסען, אז די וועלט־קאנפערענץ זאל דאך פארקומען אין בעשטימטען טערמין, נאר היות ווי דער באדען אין לאנדאן איז דערצו נישט גינסטיג זאל די קאנפערענץ איבערגעטראגען ווערען קיין פאריז, וועגען דעם דאזיגען פארשלאג דארפען זיך ארויסזאגען די לאנדעס־קאמיטעטען און קודם־כל דער יודיש־אמעריקאנער באיקאט־קאמיטעט, וועמענס דעלעגאט ד״ר קאראלניק געפינט זיך שוין אויפ'ן וועג פון אמעריקא קיין לאנדאן צו דער קאנפערענץ, ווען ד״ר קאראלניק איז ארויסגעפארען האט ער נאך נישט געוואוסט, אז די קאנפערענץ ווערט אפגעלעגט, אויפ'ן וועג קיין אייראפע געפינט זיך אויך סטעפאן וויז, וועלכער פאהרט אגב אין די ענינים פון יודישען וועלט־קאנגרעס, אבער וועלכער האט אויך א שייכות צו דער באיקאט־אקציע געגען היטלער־דייטשלאנד.

דער צענטראלער אנטי־היטלערישער באיקאט־קאמיטעט פון די פוילישע יודען און אלע אפטיילונגען, וואס זענען געווען שוין פולשטענדיג צוגעגרייט צו דער וועלט־קאנפערענץ זענען פשוט איבערראשט געווארען פון לארד מעלטשעטס פלוצלונגען בעשלוס. ס'איז שוין פארגעקומען א טעלעפאנישע פערשטענדיגונג צווישען דעם פוילישען קאמיטעט מיט דער מעהרהייט פון לאנדאנער קאמיטעט, וועלכער האלט אז די קאנפערענץ דארף פארקומען אין בעשטימטען טערמין אין פאריז. קיין בעשלוס האט אבער דער פוילישער קאמיטעט נאך נישט אנגענומען און האט טאקע אויף היינט מיטוואך צונויפגערופען א פלענארע זיצונג, וועלכע דארף דעם ענין ענטגילטיג ענטשיידען.

מיר האלטען, אז אין דער פראגע קען אין באיקאט־קאמיטעט פון פוילישע יודען קיין צוויי מיינונגען נישט זיין, מיר האלטען, אז די אקציע געגען היטלער דייטשלאנד טאר נישט אפגעשוואכט ווערען, אויב מיר ווילען באמת העלפען אונזערע ברידער אין דייטשלאנד און אויך אין אלע אנדערע לענדער ווי די דאזיגע מגפה האט שאנסען זיך אריבערצוכאפען, די הייטיגע זיצונג דארף בעשליסען אנטיילצונעהמען אין דער וועלט־קאנפערענץ, וועלכע דארף פארקומען דעם 15. יולי אין פאריז.

י. ד—ן.

מיט רוסלאנד אדער דייטשלאנד

„גאזעטא ווארשאווסקא" האט זיך פערכלינעט מיט די יודען־פערפאלגונגען אין דייטשלאנד און פערלוירען די פאליטישע אריענטאציע. — „קוריער ווארשאווסקי" איז ניכטערער. — צאט־מאצקעוויטש פאר א בונד מיט דייטשלאנד

אין דער ענדעקישער פרעסע ווערט איצט געפיהרט א דיסקוסיע וועגען דער פראגע מיט וועמען פוילען דארף געהען אין דער אינטערנאציאנאלער פאליטיק: מיט דייטשלאנד אדער רוסלאנד?

אין דערזעלבער צייט האבען זיך אין צוויי ענדעקישע ארגאנען בעוויזען צוויי ארטיקלען, וואס זענען געווידמעט דעם דייטש־פוילישען פראבלעם. די שטעלונג פון די ענדעקעס אין דער דייטש־פוילישער פראגע איז שטענדיג געווען די אקס פון דער פאליטישער אריענטאציע אין דאזיגען לאגער אלס געגענזאץ צו דער אונאפהענגיקייטס־אריענטאציע.

ס'זענען געשטאנען געגען זיך צוויי קאנצעפציעס איינע א אנטי־דייטשע וואס איז רעפרעזענטירט געווען דורך דמאווסקין און די צווייטע א אנטי־רוסישע פון פארמלחמהדיגען אונאפהענגיקייטס לאגער. אזוי איז געווען פאר דער מלחמה, בעת דער מלחמה און נאך דער מלחמה, די העצע וואס די ענדעציע האט געפיהרט געגען דעם דאמאלסטיגען מלוכה־נאטשעלניק פאר זיין עקספעדיציע קיין קיעוו, האט געהאט איהר קוואל אין דער דאזיגער מיינונגס־פערשידענהייט פון דער אריענטאציע.

היטלער'ס בעקומען די מאכט אין דייטשלאנד, היטלער, וועלכער רעאליזירט זיין פראגראם פון אויסראטען יודען אויף אן אופן, אויף וועלכען ס'האט זיך נאך נישט ערלויבט קיין שום אנטיסעמיט — האט ביי די ענדעציע ארויסגערופען א היסטערישע התפעלות. די ענדעקעס האבען אנגעהויבען צו קאקעטירען דעם גרעסטען פוילישען שונא, מ'האט דאס געהאלטען פאר א ביליגקייט. ס'איז אבער געוועזען שווער זיך פארצושטעלען, אז דאס וועט ברענגען צו א נייער פאליטישער אריענטאציע פון די ענדעקעס. אבער דאס איז נישט געשעהען אין גאנצען ענדעקישען לאגער.

מיר האבען שוין דערמאהנט וועגען צוויי ארטיקלען, וועלכע האבען זיך גלייכצייטיג בעוויזען אין „גאזעטא ווארשאווסקא" און „קוריער ווארשאווסקי". די „גאזעטא ווארשאווסקא" האט זיך פשוט דערשראקען פאר דעם איינדרוק וואס די ים־מאניפעסטאציע, וואס האט געזאלט זיין א ווארנונג נישט צו ריהרען די פוילישע מערב־גרעניצען — האט געקענט ארויסרופען אין היטלעריסטישען לאגער און האט זיך געאיילט צו בערוהיגען. די צייטונג שרייבט, אז דעם ים־יום־טוב דארף מען נישט פערשטעהען אלס קאמפס־גרייטקייט, דאס האבען די יודען געמאכט מיט'ן שווינדעל. די פאלאקען זענען פאציפיסטען, די פאלאקען דארפען פערשטעהען, אז דער וויכטיגסטער פראבלעם איז צו ערלעדיגען די יודען־פראגע, אזוי ווי מען ערלעדיגט זי אין דייטשלאנד.

מיטאמאל אזעלכע פריינד געווארען פון דייטשלאנד און אמאל האט דמאווסקי פארגעלעגט דער פריעדענס־קאנפערענץ א מעמאריאל וועגען אייב שליסען אויך מזרח־פרייסען צו פוילען.

אנדערש בעהאנדעלט די פראגע דער „קוריער ווארשאווסקי" אין וועלכען דער גענעראל שיקארסקי וואס איז איצט איינער פון די ענדעקישע האפענונגס־מענער, שלאגט אויף אלארם און ווייזט אן אויף דעם פרייסישען אימפעריאליזם, אויפמערקזאם מאכענדיג דערויף די גאנצע וועלט.

אין דער דיסקוסיע האט זיך אויך אריינגעמישט די סאנאטאריש־מאנארכיסטישע ווילנער „סלאווא", וועלכע רעדט ארום די אפמאכען וואס פוילען האט לעצטענס געשלאסען מיט סאוויעט־רוסלאנד און קומט צום אויספיהר, אז „מיר דארפען געגען דעם אלעם זיין מיט דעם גאנצען הארצען". דער העפטבאט צאט־מאצקעוויטש שרייבט ווייטער אין דער צייטונג, אז פוילען דארף זיך פערבינדען מיט דייטשלאנד און פראנקרייך און זיך דערווייטערען פון רוסלאנד.

— אויף דער פילא־פוילישער שטעלונג פון פאן־פאפען אין 1932 — שרייבט מאצקעוויטש — האבען מיר געענטפערט מיט'ן אונטערשרייבען דעם נישט־אגרעסיע־אפמאך מיט די סאוויעטען, אויף די היי־יעהריגע ווייטגעהענדסטע דעקלאראציעס פון היטלערן האבען מיר געענטפערט מיט'ן ים־יום־טוב, גוים דעם רוף, אז מיר זענען בערוהט...

געגען אזא שטעלונג טרעט שארף ארויס סטאניסלאוו סטראנסקי אין „קוריער ווארשאווסקי", וועלכער קומט צו פאלגענדער אויספיהר:

— שלום מיט רוסלאנד און שלום מיט דייטשלאנד. איינס און דאס צווייטע נישט בעצאהלען, ווייל בעצאהלען האבען מיר נישט מיט וואס, מיר קענען נאר בעצאהלען מיט שלום פאר שלום, אבער שוין נישט שלום פאר'ן... קארידאר. מיר האבען געשלאסען א שלום מיט די וואס זענען איינגעגאנגען אויף די דאזיגע בעדינגונגען.

אלץ ווי ביי לייטען!

שארפער פארטיי־קאמף ערב די קאנגרעס־וואהלען

פון לעא העניג

ס'וואלט כראי געווען אויסצוגעפינען צי ס'איז דא אזא פארטיי ערגעץ אויף דער וועלט וואס מיר יודען האבען זי נאך נישט.

לינקע און רעכטע, און האלב לינקע, און האלב רעכטע, ארטאדאקסאלע און רעוואלוציאנערע פארטייען פון אלע מינים אינטערנאציאנאלען.

וואס דארפט איהר מעהר. מיר האבען אפילו א העמדעלדיגע פארטיי.

מען רעדט אויך ביי אונז פונ'ם „פיהרער" פונקט ווי די נאציס רעדען איצט וועגען היטלער'ן להבדיל, „דער פיהרער".

און מיינט איהר, מיר האבען קיין פארלאמענט נישט, האט איהר ווידער א טעות.

איז נישט דער ציוניסטישער קאנגרעס אונזער נאציאנאלער פארלאמענט? און אפשר ווילען מיר אין גיכען האבען נאך א יודישען סענאט, א יודישע „אויבערשטע פלאטע" אין דעם געשטאלט פונ'ם געפלאנטען יודישען וועלט־קאנגרעס? און אפשר וועט דער ציוניסטישער קאנגרעס דאן זיין דער סענאט און דער יודישער קאנגרעס — דער פארלאמענט? נור וועגען דעם וועט מען ערשט דארפען פון דאס ניי קעמפען.

נאר ווי עס זאל נישט זיין האבען מיר לעת עתה א יודישען פארלאמענט.

ס'איז מעהר ווי א ספק צו וועלכע עס איז פארלאמענטארישע וואהלען זענען היציגער און ליידענשאפטליכער ווי די וואהלען צום ציוניסטישען קאנגרעס, וועלכע דארפען אין גיכען פארקומען. זעהט וואס ס'קומט שוין פאר אין פוילען.

א אמת'ע קול צעקה במנחה. א אמת'ער פאליטישער כאס. פונקט ווי ביי אלע נארמאלע פעלקער. און אפשר נאך נארמאלער, ד.ה. נאך ערגער.

מיט איין ווארט, ס'איז א אמת'ער נחת רוח צוצוקוקען ווי „נארמאל", ווי עכט פארטייאיש און פאליטיש אונזער אינערליך לעבען איז. ממש, ווי ביי אלע לייטישע פעלקער.

צוקוקענדיג זיך צו אונזער אינערליכען פארטיי קאמף, קען מען טאקע פערגעסען אן אלע יודישע צרות, אן דער פערשאלטענער "יודען־פראגע" א ליין

צוקוקענדיג זיך ווי אונזערע פארטייען קעמפען צווישען זיך, קען מען טאקי אנהויבען גלויבען אז דאס לאנד, וואס רינט מיט מילך און מיט האניג איז טאקי אונזערס, לחלוטין אונזערס.

און ס'איז נאר א פראגע ווי אזוי עס בעסער צו רעגירען: סאציאליסטיש צי פאשיסטיש, פארלאמענטאריש צי דורך א דיקטאטור.

עס קען זיך דאכטען, אז יעדער יוד זיצט שוין דארט אונטער זיין פייגענבוים און טייטעלבוים און ס'איז נור א פראגע פון פאליטישע „אלייאנסעס": צי מיר זאלען געהן מיט ענגלאנד אדער (למשל) מיט איטאליע, צי אפשר נאר מיט די אראבער?

מיט איין ווארט: א פאלק צו פעלקער גלייך. ס'זאל ביי אונז פעהלען איין מאדערנע פארטיי, ס'זאל פעהלען איין פאליטישע האר.

אז מיר זענען פארט א נארמאל פאלק און ליידען פונקט ווי אלע היינטיגע נארמאלע פעלקער אויף פערשידענע פאליטישע משוגעת'ן און „שטוקעס"... דאס איינציגע וואס וועט אונז בלייבען צו טהון איז זיך צו רייבען די אויגען און וואונדערען זיך, ווען מיר וועלען לייענען וועגען די יודישע צרות אין דייטשלאנד און וועגען אונזער נישט זיכערקייט מיט'ן מארגען אין אלע אנדערע לענדער.

ווער האט עס אויסגעקלערט אז יודען זענען נישט קיין נארמאל פאלק, אז זיי האבען נישט קיין לאנד און קיין לייב און לעבען נישט?

אט די וואס האבען עס אויסגעקלערט, אט די וואס האלטען עס אין איין איבער'חזר'ן, קענען אפנים נאר דאס יודישע לעבען פון דרויסען און נישט פון איגעווייניג.

פון דרויסען איז טאקע שלעכט; און נישט נאר שלעכט נאר טאקי ביטער: א פאלק צוזייט און צושפרייט צווישען פעלקער און לענדער. און איבעראל, אין אלע לענדער, האבען זיי בעזונדערע, נאציאנאל איינגענארטיגע צרות און אומעטום איז מען נישט זיכער מיט דעם מארגען. וואס דארפט איהר מעהר — נעהמט דאס איצטיגע דייטשלאנד.

אבער ווען איהר קוקט זיך צו צום יודישען לעבען, אינ'ם יודישען לעבען גופא, מוז מען קומען צום בעשלוס, אז מיר זענען נישט נאר א פאלק מיט אלע פעלקער צוגלייך, נאר מיר זענען נאך „נארמאלער" ווי אלע היינטיגע פעלקער, אויב מיר וועלען, פערשטעהט זיך, אלס נארמאל בעצייכענען אט די פארטיי־צאנקערייען און פאליטישע עקספערימענטען, וואס כמעט אלע פעלקער מאכען דורך, אדער גרייטען זיך ערשט דורכצומאכען.

בקיצור, ווען מיר גיבען נאר א קוק אויף אונזער פארטיי־לעבען און אויף דער מלחמה צווישען אונזערע פארטייען, קען מען טאקע אנהויבען גלויבען אז מיר זענען א געזונד און נארמאל פאלק, און ווערדיג די צאנקערייען — אפטמאל בלוטיגע אפילו — צווישען אונזערע פארטייען, נאך אפשר בעזונדער און נארמאלער ווי אלע היינטיגע קראנקע פעלקער.

אונזערע פארטייען רייסען זיך ארום נישט נאר פונקט ווי די פאליטישע פארטייען ביי אלע פעלקער, נאר אפשר נאך געשמאקער, היציגער און יודישליכער.

וואס אמעריקאנער זשורנאלען שרייבען היינט וועגען יודען

דער היטלעריזם אין דייטשלאנד האט ארויפגעבראכט יודישע טעמעס.—אינהאלט פון עטליכע ארטיקלען וועגן יודן, וואס זענען לעצטענס ערשינען אין די 4 וויכטיגסטע אמעריקאנער זשורנאלן

(בריף פון ניו-יארק)

פון מ. דאנציס.

פאר איין זאך האבען מיר צו פערדאנקען דעם היטלעריזם, און זאל עס צוגערעכענט ווערען צו די פאזיטיווע זייטען פון דער בלוטיגער וואקכאנאליע אין דייטשלאנד, אויב מען קאן אין פערבינדונג מיט איהר, רעדען פון פאזיטיווע זייטען, און דאס איז, וואס צוליב דעם היטלעריזם איז דאס יודישע פראבלעם אין זיין גאנצען אומפאנג און פערנעהם געווארען אזוי אקטועל ווי נאך קיינמאל נישט.

כמעט יעדער וויכטיגער אמעריקאנער זשורנאל דרוקט לעצטענס ארטיקלען וועגען יודען, ארטיקלען וואס בעהאנדלען די היטלעריסטישע אינקוויזיציע און ארטיקלען וואס בעשעפטיגען זיך מיט דער יודישער פראגע בכלל. ווערט פון די לעצטע ארטיקלען ערשט קלאר דער אמת פון הערצלס הנחה, אז דאס יודישע פראבלעם איז נישט נאר אן ענין פאר יודען, נאר אויך פאר דער וועלט.

ווי אזוי האט אמעריקע רעאגירט אויפ'ן היטלעריזם און וואס דענקט מען דא פון דער יודישער פראגע, וואס איז געווארען אזוי אקטועל צוליב דעם היטלעריזם? אט ליגען פאר מיר פיר פון די חשובסטע זשורנאלען וואס געהען דא ארויס: „אטלאנטיק מאנטלי", „הארפערס", „סקריבנערס" און „קורענט היסטארי". אין יעדען פון אט די זשורנאלען זענען פערהאן ארטיקלען אין וועלכע מען גיט זיך אפ מיט יודען. עס ווערט אנגעוויזען אויף דעם חורבן וואס היטלעריזם האט געבראכט אויפ'ן דייטשען יודענטום, עס ווערט אונטערשטראכען דאס, וואס פאר אונז איז שוין אייגענטליך נישט ניי, אז די היטלעריסטישע רדיפות אויף יודען זענען נישט קיין צייטווייליגע גזירות פון א בייזען, פינסטערען הערשער, און אז די גזירות און רדיפות זענען נישט געקומען פלוצים. די שרייבער ווייזען אן, אז היטלער פיהרט דורך היינט אין לעבען דאס, וואס ער האט געפרעדיגט פאר יאהרען און יאהרען איידער ער איז געקומען צו דער מאכט, און אז אנטיסעמיטיזם אין זיין ערנסטער פארם איז איינער פון די גרונדשטיינער פון זיין פראגראם. און מען ברענגט דערביי די פונקטען פון זיין פראגראם. אין וועלכע עס ווערט דערקלערט אז יודען מוזען בעזייטיגט ווערען פון אלע צווייגען און געביטען פון דייטשען לעבען, אז יודען מוזען רעדוצירט ווערען צו א מינדערווערטיגער רעכטלאזער מינאריטעט ווייל יודען זענען א גיפט פאר דעם דייטשען ארגאניזם און מען מוז אנווענדען אלע כוחות צו בעפרייען דייטשלאנד פון דעם „יודען-באציל".

פראפעסאר סידני ב. פעי אין זיין ארטיקעל אין „קורענט היסטארי" אונטער דעם נאמען „ווי די נאציס בעהאנדלען די יודען" שרייבט צווישען אנדערעס:

„צו פערשטיין דעם אנטיסעמיטישען אויסברוך, וואס האט בעגלייט די רעוואלוציע אין דייטשלאנד, דארף געזאגט ווערען א ווארט וועגען דער פלאטפארם פון דער נאציאנאל-סאציאליסטישער פארטיי, ווי זי איז צוזאמענגעשטעלט געווארען פון גאטפריד פעדער באלד נאכ'ן קריג, אין א צייט ווען קיינער האט נאך נישט געהערט דעם נאמען היטלער. א טייל דערפון (פון דער פלאטפארם) בערוהט זיך אויף דער נארדיק טעאריע, אז דאס דייטשע פאלק איז א ראסע פון אייגענטימליכער ענערגיע און ריינקייט מיט א מערקווירדיגער קולטורעלער ירושה פון ריינעם דייטשען כאראקטער. די אימפעריע, וואס ביסמארק האט עטאבלירט און וואס האט אין פערלויף פון פיר יאהר געקעמפט געגען א געוואלדיג גרויסער צאהל שונאים איז אונטערגעגאנגען: און לויט פעדער'ס מיינונג איז די מפלה פון דייטשלאנד געקומען נישט דורך די נידערלאגעס אויפ'ן שלאכט פראנט, נאר ווייל דייטשלאנד איז „געשטאכען געווארען אין רוקען". דורך דעם גיפט פון דעפעטיזם, גענעראל-שטרייקען, קאמוניסטישע און סאציאליסטישע פראפאגאנדע און — יודישען איינפלוס. אט די גיפטען, האט פעדער געזאגט, דארפען ארויסגעטריבען ווערען פון קערפער פון דייטשער פאליטיק דורך אוועקנעהמען ביי די יודען און ביי עלעמענטען וואס זענען נישט קיין אריער, דאס רעכט פון בירגער, יודען דארפען טאלעריר'ט ווערען נאר אין בעשרענקטע צאהלען. און מען דארף ביי זיי אוועקנעהמען די מאכט צו קאנטראלירען און אפשוואכען די דייטשע מאסען. און אין איינקלאנג מיט אט דער טעאריע, זענען זיבען פון די ניין-און-צוואנציג פונקטען פון דער נאציאנאל-סאציאליסטישער פלאטפארם געצילט אומדירעקט און דירעקט געגען די יודען".

דער פראפעסאר פערענדיגט:

„כאטש די אכזריותדיגע און פאנאטישע ארויסטרעטונגען געגען יודען האבען געבראכט אומענדליכע ליידען, — גייסטיגע, פיזישע און עקאנאמישע אויף א קליינער און הילפלאזער מינאריטעט, בלייבט אבער נאך צו זעהען ווער עס וועט זיגען. פראפעסאר פעי'ס ארטיקעל איז אבער אין אלגעמיין געשריבען מיט טיפער סימפאטיע פאר יודען און מיט פערשטענדניש פאר דעם, וואס דער בלוטיגער היטלעריזם מיינט פאר אונז, און נישט בלויז פאר אונז „, נאר אויך פאר דעם שלום פון דער וועלט.

* * *

און אויך עדווארד ס. מארטין, דער רעדאקטאר פון „הארפערס" בעשעפטיגט זיך מיט'ן היטלעריזם און די יודען. ער ווידמעט דער פראגע א לאנגען ארטיקעל, אונטער דעם נאמען „די נאציס און די יודען" אין דעם יוני נומער פון זיין זשורנאל, דער רעדאקטאר פון „הארפערס" פילאזאפירט שוין, ער שטעלט זיך נישט אפ אויף די פאקטען, ווייל סוף כל סוף זענען דיי שוין קיין נייעס נישט. פאר איהם זענען וויכטיג די אויספיהרונגען, און אויך דער היסטארישער הינטערגרונט פון די רדיפות אויף די יודען אין דייטשלאנד. פאנגט ער אן פון „בראשית", ער דערציילט אונז פון די יודישע ליידען אין דיזער גאנצער גלות-געשיכטע, ער ווארפט א בליק אויף די צרות, וואס יודען האבען געהאט אויסצושטיין אין פערשידענע לענדער. ער זוכט זיך אויך צו דערגרונטעווען צו דעם מהות פון יודישען פאלק און צום עצם פון יודישען פראבלעם, און ער זאגט:

„די יודען דא, ווי מיר קענען זיי היינט, האבען א בעזונדערע נייגונג צו געוויסע געשעפטליכע אונטערנעהמונגען. זיי זענען נוצליך אלס ארויסגעבער פון פעריאדישע שריפטען, אלס טעאטער-אונטערנעהמער, אין מוזיק, אין קאמערץ, אין באנק און זיי האבען געגעבען דאקטוירים, אדוואקאטען, דאס אריינשטראמען פון יודיש בלוט אין אנדערע פעלקער דארף זיין פון גרויס ווערט, דער יודישער ראסען-מאטעריאל ווען ער איז פון גוטער קוואליטעט איז איבער פון די טייערסטע שטאפען, וואס איז ווען אריינגעגעבען געווארען אין ארגאניזם פון דער מענשהייט.

קאן מען נישט זאגען אז די בעמערקונגען פון רעדאקטאר „הארפער" אטעמען מיט בעזונדערער סימפאטיע און ליבע צו אונז. איהר האט דא די גאר נישט שמייכלענדיגע בעמערקונג וועגען די „פראסטע יודען" וואס אויב מען האט זיי נישט ליב איז פערהאן א באזיס פאר דעם. אין אנדערע ווערטער. כמעט א בערעכטיגונג פאר דעם, וואס עס געהט אן אין דייטשלאנד, ווארים, טענהן דאך א סך דייטשע אנטיסעמיטען אז די איצטיגע דיסקרימינאציעס און רדיפות זענען געצילט אין עיקר געגען די מזרח-איראפעאישע יודען, די פוילישע א.אז.וו. וואס זענען נאכ'ן קריג אנגעלאפען זיך אין דייטשלאנד.

* * *

און אט קומען מיר צו צוויי ארטיקלען איינער אין „סקריבנערס" און דער צווייטער אין „אטלאנטיק מאנטלי" וואס בעשעפטיגען זיך אויך מיט יודען.

זענען זיי פון א גאנץ אנדערען כאראקטער ווי די ערשטע צוויי. ערשטענס האבען זיי נישט צו טון מיט היטלעריזם, זיי זענען בלויז א רעזולטאט פון דעם אינטערעס צום יודישען פראבלעם, וואס היטלעריזם האט ארויסגערופען. זיי זענען די אומדירעקטע שטימונגען און געדאנקען וואס די טראגעדיע פון דייטשען יודענטום האט אויפגעשלאגען אין די געמיטער און מוחות פון א סך מענשען, צווייטענס, זענען ביידע געשריבען פון יודען. דער ארטיקעל אין „סקריבנערס" טראגט דעם נאמען פון בעריהמטען יודיש-אמעריקאנער נאוועליסט ראבערט נייטען, וואס בעלאנגט צו די יונגע שרייבער פון דער בעסטערער אמעריקאנער ליטעראטור, און דער ארטיקעל אין אטלאנטיק מאנטלי" איז געשריבען פון א יונגען ראבינער מילטאן שטיינבערג.

ראבערט נייטען'ס „וועגען זיין א יוד", איז א געמיש פון לירישען אויסגוס און ניכטערען חשבון הנפש, איז עס אינטערעסאנט דערמיט, וואס עס ענטפלעקט פאר אונז די געפיהלען און געדאנקען פון דעם יונגען אמעריקאנער יוד, וואס איז אליין א קינסטלער, מיר קריגען דא א בעגריף פון דעם ווי ראבערט נייטען און זיין גלייכען בעציהען זיך צום יודענטום, וואס דאס יודענטום מיינט פאר איהם און אנדערע פון זיין מין. ער פאנגט אן:

„איך וועל אייך זאגען וואס ס'האט געמיינט פאר מיר צו זיין א יוד. אבער ערשטענס, מוז איך מאכען אן ערנסטען ווידוי, און דאס איז, פון שטאנדפונקט פון רעליגיע האט עס פאר מיר גאר נישט געמיינט. און אזוי וועט עס אפשר אויסקוקען נאריש פאר אייך, וואס איך בין שטאלץ צו זיין א יוד, אדער אז איך זאל זיין צופרידען צו זיין בעקאנט אלס יוד, איהר וועט זאגען און מיט רעכט, אז א יוד אהן רעליגיע איז נישט מעהר ווי די הויט און ביינער פון א יודען".

ווייטער האבען מיר עטליכע אינטערעסאנטע אויטאביאגראפישע פאקטען, וואס דער יונגער נאוועליסט גיט איבער וועגען זיך:

„איך קום פון אן ארטאדאקסישער ספרדישער פאמיליע. מיינע זיידעס און עלטער-זיידעס זענען געווען רבנים, דא אין אמעריקא זענען זיי געווען פיהרער פון דער סינאגאגע, פיהרער פון דער יודישער קהלה, איך האב אבער גוט נאכגעפאלגט זייער ביישפיל.

„איך בין קיינמאל נישט געווען קיין וויכטיגער טייל פון דער יודישער קהלה, איך בין געווען פאר זיך אליין — א יוד.

„אלס קינד בין איך דערצויגען געווארען אין ליבעראלען און רעספעקט-גייסט, ווען איך בין געווען זעהר יונג, האט מיין מאמע געוואלט איך זאל ווערען א ראבאי, עפעס, ווייזט אויס, איז אבער געווען נישט ריכטיג, ווארים לויט מיינע פריהצייטע קינדער-זכרונות געדענק איך, אז עס איז פאר מיר געווען כמעט אוממעגליך צו אונטערשיידען צווישען יודענטום און קריסטענטום.

קומט ער אבער פארמולירען פאר אונז „וואס עס מיינט פאר מיר צו זיין א יוד", און ער פאנגט אן זיך פלאנטערען און האט נישט וואס צו זאגען, ער ענדיגט מיט די ווערטער, שעהנע ווערטער:

„לאזט מיך זיין שטאלץ וואו איך קאן מיט מיין אייגענעם געברויך פון די טייערע יודישע מעלות פון ווארעמקייט, ליבע, פון איבערגעגעבענקייט, צו אן אידעאל, פון בעשיידענקייט, וואס האבען אויסגעצייכענט מאנכע פון מיינע אור-עלטערען און וואס אנדערע צווישען זיי האבען די נישט פערמאגט, און ווען איך הויב אויף מיין קאפ און רוף אויס „שמע ישראל" איבאיינעם מיט אנדערע יודען אין שוהל, גיט עס א בעשטעטיגונג נישט פון יעהאווא, דער גאט פון ישראל, נאר פון מיר אליין, א מענש און א יוד".

ווי געזאגט, זענען דאס שעהנע ווערטער. און זיכער אויפריכטיגע, צעגליווערט זיי אבער און עס בלייבט זאמד.

* * *

און דעם יונגען ראבינער מילטאן שטיינבערגס ארטיקעל אין „אטלאנטיק מאנטלי" איז א פילאזאפישע עקסקורסיע אין דעם וואס מען רופט „מהות היהדות" — אן אלט-אלטע פראבלעם מיט וועלכער די פארשער און דענקער פון יודענטום בעשעפטיגען זיך פון דורות, פון רמב"ם ביז אחד-העם.

און אויב אזא עכט-אמעריקאנער זשורנאל האט געגעבען פלאץ פאר אזא ארטיקעל, איז עס אבער בלויז דערפאר, וואס צוליב דעם היטלעריזם איז דאס יודישע פראבלעם אין אלע זיינע פאזען און פארמען געווארען אקטועל פאר דער וועלט.

* * *

אזוי צי אזוי — דאס יודישע פראבלעם איז אויף דער „טאג-ארדנונג". די וועלט האלט אנגעשטעלט איהרע אויגען אויף אונז, ווער מיט סענטימענטאלער סימפאטיע, ווער מיט פילאזאפישער פערשטענדעניש און ווער מיט אפענער שנאה.

Dr. med. H.LUBICZ

ספעציאליסט פאר ווענערישע און געשלעכטס-קראנקה.

צענעלניאנא 7, טע. 141-32.

נעהמט אן פון 8–10 פריה, פון 12–2 נאכמ. און פון 5–8 אוונד, זונטאג פון 9–11 בייטאג.

זי האט תשובה געטאן

(ערצעהלונג)

פון ל. מאלקעם.

זי האט גערעדט, און גערעדט, און גערעדט, און ער האט אלץ געשוויגען.

איהרע ווערטער זענען געווען גיפטיגע, אנגעלאדען מיט ביטערקייט פון איינגערעדטען כעס פון א היסטערישער פרוי. איהר שטימע איז געווען אנגעריסען פון איהר לאנגען מענה לשון, און איהרע ווערטער האבען געקראצט און געקראצט אויף איהר מאנ'ס נשמה ווי נאדלען מיט אפגעבראכענע שפיצען. און פון איהר טרוקענער האלז' האבען זיך אלץ געשאטען אויף איהם שטראמען פון בעשולדיגונגען, זידלערייען, טענות צו איהם, בעליידיגונגען.

זי האט איהם דערמאהנט אלטע חטאים, איבערגערעדט איינע און די זעלבע טענה צענדליגער מאל, אהן רחמנות פערוואונדעט זיינע געפיהלען מיט יעדען ווארט, און זי האט זיך אלץ נישט בענוגענט...

ער האט אלץ געשוויגען.

פלוצלינג האט זי דערפיהלט א געפאהר אין זיין שווייגען. איהר גיפטיגער שטראם פון ווערטער האט זיך מאמענטאל אפגעהאקט. זי האט אינסטינקטיוו דערפיהלט, אז ער שווייגט נישט מעהר, כאטש ער רעדט נישט.

זי האט זיך אויסגעדרעהט צו איהם און געפאדערט:

— וואוהין געהסטו? איכ'ל נישט ווארטען אויף דיר א גאנצע נאכט. איכ'ל פערשפארען די טיר!

— פערשפאר, — האט ער געזאגט, — איך קום מעהר נישט צוריק. דאס איז דער לעצטער מאל... איך קען שוין מעהר נישט אויסהאלטען. עס איז מיר שוין דערגאנגען ביז אט דא... ביז'ן האלז...

ער האט געוויזען מיט'ן האנט אויפ'ן האלז, מיט אן אויסדרוק פון פערצווייפלונג, געשאנקען זיין ווייב א פעראכטענדען לעצטען בליק און איז ארויס.

זי איז געבליבען שטעהן אויף א מאמענט א פערגליווערטע פון דעם פחד וואס האט איהר ארומגענומען, זי איז מיט איינמאל צוגעלאפען צו דער טיר און זי אן עפען געטאן.

— מאקס! — האט זי געשריגען, — וואוהין געהסטו? אז דו וועסט קומען זיך בעטען ביי מיר נאכדעם וועט זיין צו שפעט. עס וועט זיין צו שפעט, זאג איך דיר!

ער האט פעראכטונג א מאך געטאן מיט'ן האנט, און איז אוועק פון איהר.

ווען זי האט פערמאכט די טיר און איז געבליבען אליין, האט איהם בעהערשט א באנגענדער, א נאגענדער געפיהל פון פערלוסט. זי האט איהם פערלוירען. זי האט איהם אליין פערטריבען. זי האט אויף זיך אליין געבראכט טראגעדיע. זי האט צו שטארק אנגעצויגען די סטרונעס. עס איז איהר אייגענע שולד. זי איז א נערוועזע. זי קען זיך נישט בעהערשען, ווען זי ווערט אויפגערעגט. זי פאלט אן אויף איהם פאר דער מינדעסטער זאך. ער איז א שטילער, ער האט פיינט קריגערייי, און ער שווייגט. אבער מעהר האט ער שוין נישט געקענט אויסהאלטען. ער איז אוועק. איהר פערלאזט..

אלע וועלען איהם געבען גערעכט... איהרע אייגענע שוועסטער וועלען זאגען, אז ער איז גערעכט. זי האט מיידעלווייז זיך געקריגט מיט איהרע שוועסטער אויך, נאר זיי קענען איהר ענטפערן. זיי האבען רחמנות אויף איהר מאן, בעדויערען איהם, וואס ער קען איהר נישט ענטפערן ווען זי פאלט אויף איהם אן.

זי ליבט איהם. זי ווייסט דאס איצט. און ער ליבט איהר אויך. זי איז זיכער, אז ער ליבט איהר, נאר זי קען זיך נישט בעהערשען. זי האט פערסמ'ט זיין ליבע צו איהר, זי האט זיך אליין אומגליקליך געמאכט.

א טרויער האט איהר געדריקט, א טרויער פון פערלוסט און חרטה. זי האט איהם די גאנצע צייט, זינט זייער חתונה, אזוי אומגערעכט בעהאנדעלט און געיאדעט, און ער האט אלץ געדולדיג געליטען און געלאזט זיך טרעטען פון איהר. איצט איז פערפאלען, אלץ פערפאלען... זי האט פערשפילט איהר גליק..

פארוואס האט זי נישט געקענט בעהערשען זיך, רעכענען זיך מיט זיינע געפיהלען, בעהאנדלען איהם איידעל, צערטליך, ווי ער פערדינט? זי האט געדארפט וויסען, אז ער שווייגט און שווייגט ביז וואנען זיין געדולד וועט פלאצען.

און אזעלכע מענשען ווי ער, גוטע און שטילע, אז זיי קריגען א האס אויף אימיצען, איז דאס אויף אייביג...

וואס לענגער זי איז געווען אליין אלץ טראגישער האט זי זיך געפיהלט, אלץ מעהר האט איהר דאס געוויסען געפלאגט.

אין איהרע געדאנקען האט זי תשובה געטון. זי האט זיך פארגעשטעלט, אז זי געפינט איהם, אז ער קומט צוריק. — זי וועט שוין קיינמאל אויף איהם נישט שרייען, — זי האט זיך געטראכט, — קיין מאל נישט...

מיט אלע איהרע געפיהלען, מיט איהר גאנצען מוח, מיט איהר גאנצען הארצען האט זי תשובה געטון...

זי האט זיך געפיהלט עלענד, איינזאם, פערניכטעט און פערוויסטעט, זי האט מורא געהאט צו בלייבען אליין אין זייער וואוינונג; מורא געהאט פאר די שאטענס אויף די ווענט, געציטערט פאר זיך אליין.

עס איז שוין געווען שפעט. איהר עלענד און אנגסט איז געוואקסען. זי האט פארזיכטיג געמאכט ס'בעט, אבער זי האט זיך נישט אויסגעטון צו געהן שלאפען. זי האט געפיהלט, אז זי וועט לאנג נישט קענען אויסהאלטען, זי וועט אין מיטען נאכט אנטלויפען פון הויז, נישט אויסלעשענדיג די לאמפען אפילו ווען זי לויפט ארויס.

עס זענען אוועק שעה'ן. זי וועט לאנג דאך נישט קענען אויסהאלטען. זי וועט אנטלויפען פון הויז. זי וועט לויפען אין פאליציי, אפשר איז ער אוועק בעגעהן זעלבסטמארד?

זי האט דערהערט א שליסעל אין טיר. זי איז אויפגעשפרונגען.

ער איז אריין מיט א געבויגענעם קאפ. זי האט געזעהן, אז זיין געזיכט איז בלייך און ער זעהט אויס מיד, דערשלאגען, ער איז צוריקגעקומען...

זי האט פערלייגט איהרע הענד אויפ'ן בויך און אויסגעשריען גיפטיג:

— דו ביזט אפשר געקומען נעמען דיינע זאכען? ווארט, איך וועל דיר העלפען איינפאקען... וואו ביזטו געווען א גאנצען אוונט, וויל איך וויסען? ... וואס מיינסטו, איך בין געמאכט פון אייזען, בין איך?... זיצען אליין דא א גאנצע נאכט און ווארטען אויף דיר! ...

האַנדווערקעריי און האַנדעל

אויף דער וואך

דער ווירטשאַפטליכער צוזאַמענפאָהר אין לאָדז און די שטייערען-פראַגע

שוין אַ רייה יאָהרען הערשט אַ קריזיס אויף דער גאַנצער וועלט, פון וועלכען ס'האָבען געליטען אַפילו די גרעסטע מלוכות. פוילען איז אויך מיטגעשלעפּט געוואָרען מיט דעם דאָזיגען שטראָם. אומעטום זוכט מען אַ רפואה פאַר'ן קריזיס, סיי אין וועלטמאַסשטאַב, סיי אין די בעזונדערע לענדער.

כדי צו האָבען אַן אָבשפּיגלונג פון דער ווירטשאַפטליכער קאָניונקטור אין לאַנד, איז פאָרגעקומען אַ גרויסער ווירטשאַפטליכער צוזאַמענפאָהר אין וואַרשא, און ערשט נישט לאַנג איז אַזאַ ענליכער צוזאַמענפאָהר פאָרגעקומען אין לאָדז, אָרגאַניזירט דורך לאָדזער קאָמיטעט פון „בעטע". געוויס האָבען אַזעלכע צוזאַמענפאָהרען אַ בעדייטונג, און געוויסע אויפגאַבען, מיר ווילען זיך אָפּשטעלען נאָר אויף איין פּראָבלעם, וואָס איז בעהאַנדעלט געוואָרען און נעמליך, אויף דער בעציהונג פון דעם צוזאַמענפאָהר, צום שטייער-פּראָבלעם בכלל, און צו די פערלעגענע שטייערען בפרט.

מיר האָבען געהאַלטען, אַז דער צוזאַמענפאָהר וועט אין דער דאָזיגער פראַגע געבען פּאָזיטיווע רעזולטאַטען, דער עיקר דערפאַר, וואָס איצט דאַרף שוין נישט האָבען קיין אָרט דער אַרגומענט, אַז מען וויל נישט צאָהלען קיין שטייערען, הגם אַזאַ טענה איז בכלל נישט געווען, מוז מען אָבער אונטערשטרייכען, אַז בפרט דער קליינהענדלער איז שטענדיג געווען דער לעצטער צום עסען, אָבער דער ערשטער צו טראָגען די שווערע לאַסטען. מיר קענען בעווייזען, אַז דער קליינהענדלער טוט נאָך איבער זיינע כוחות כדי צו ערפילען זיין חוב לגבי דער מלוכה. און דער גרויסער חסרון איז טאַקע געווען וואָס מ'האָט נישט אָפּגעשאַצט אונזער עהרליכקייט; אונזער געשריי, אַז ס'מוז קומען אַ רעפאָרם אין שטייער-סיסטעם, איז געבליבען אין דער לופט. הגם אין יאָהר 1932 איז פערעפענטליכט געוואָרען די נאָוועלע צום געזעץ פון האַנדעל-שטייער אין דער פאָרם פון ריטשאַלט פאַר'ן קליינהענדלער, אָבער געקומען איז שוין דאָס צו שפּעט. און דאָס אָפּשלעפּען האָט זעהר אַ סך קרבנות געקאָסט, און אויף דעם דאָזיגען צוזאַמענפאָהר, איז אויך אַוועקגעשטעלט געוואָרען אין שאָטען דאָס זעהר אָנגעווייטיגטע פּראָבלעם פון די פערלעגענע שטייערען.

און וואָס האָט געזאָגט אין דער פראַגע דער פּרעלעגענט דעפּ. סאַווינסקי: אַז מיט'ן שטרייכען די פערלעגענע שטייערען וועט מען דעמאָראַליזירען דעם שטייער-צאָהלער. און זאָל מען בעסער אַזעלכעס נישט פערלאַנגען נאָר בעצאָהלען די פערלעגענע שטייערען אין ראַטעס. און ווער ס'האָט דאָס דירעקט מיט זיינע אויערען נישט געהערט, דער קען בשום אופן נישט בעגרייפען, וואָס פאַרא פיינליכען איינדרוק ס'האָבען געמאַכט די דאָזיגע ווערטער. און ס'איז נאָר צו בעדויערען, וואָס אַפילו אין דער לאָמיסיע, האָט מען נישט געוואָלט הערען פון קיינעם, וואָס מיר די לעבעדיגע עדות פון דער רעאַלער ווירקליכקייט זאָגען אין דער דאָזיגער פראַגע.

הגם דער פאָרשטעהער פון האַנדעלס-מיניסטעריום האָט דאָס געהערט, אויף דעם אַלפּוילישען לאַנדצוזאַמענפאָהר פון די קליינהענדלער אָרגאַניזאַציעס, וואָס איז לעצטענס פאָרגעקומען אין וואַרשא, דאָס איז געווען דער איכה ניגון פון די 265 דעלעגאַטען. און דאָס זאָגען מיר אויך קלאָר און דייטליך; אַז דאָס זענען נישט מעהר ווי עקספּערימענטען וואָס ברענגען סיי ווי סיי כמעט גאָרנישט אַריין אין דער מלוכה קאַסע. יעדער גיט זיך אָפּ אַ דין וחשבון און ווייסט דאָס גוט, אַז אַ מלוכה-בודזשעט, וואָס איז בעשטעטיגט געוואָרען, מוז ווערען רעאַליזירט. אָבער וואָס קענען שוין געבען די דאָזיגע מענשען? שאָטענס זענען דאָס, נישט קיין מענשען.

און אַפילו די בעלי-חובות, וואָס שטייען נאָך מכלומרשט דערוויל אויף די פיס, בעדאַרף מען אויך נישט לגבי זיי אָנווענדען כלערליי תחבולות, כדי אַרויסצופּרעסען די לעצטע גראָשענס. ווייל, ווילענדיג פון די הין אַרויסבעקומען אַלע אייער מיט איין מאָל, מוז מען די הין שחטען, און במילא בלייבט מען אָהן די הין, און אָהנע אייער. און דאָס איז דער פועל יוצא פון דעם גאַנצען פער'כישופטען ראָד. וואָס דערפיהרט צו אַ ווירטשאַפטליכע פאַראַרימונג.

און נאָך אַ כאַראַקטעריסטישער פּרט פון דעם דאָזיגען צוזאַמענפאָהר וואָס האָט געמאַכט נישט קיין גינסטיגען איינדרוק, איז דאָס, וואָס אַפילו דער חשוב'ער וויצע-פּרעזעס פון דער לאָדזער האַנדעלס-קאַמער ה' מיעטשיסלאַוו הערץ — דער וואָס זעהט די פערוואָלקענטע האָריזאָנטען — האָט אין זיין רעפעראַט אין דער האַנדעלס-קאָמיסיע, נישט געפינען פאַר נויטיג זיך אָבצושטעלען אויף דעם דאָזיגען אָנגעווייטיגטען פּראָבלעם. ס'איז אָבער נישט אויסגעשלאָסען, אַז די געזונדע לאָגיק וועט סוף כל סוף גובר זיין, און אַלע מניעות וועלען בעזייטיגט ווערען, ווייל זיי מוזען בעזייטיגט ווערען.

הלוואי ס'זאָל נאָר נישט זיין צו שפּעט.

לייב-פּרייס.

וואָס פאַרא בעציהונג האָט דער זלאָטי צום פאַלען פון דאָלאַר?

דאָס מורא'דיגע פאַלען פון דאָלאַר האָט דעזאָריענטירט אַלע, וואָס האָבען צו טון מיט פינאַנץ, אינדוסטריע און האַנדעלס-ענינים. מ'פרעגט פון אַלע זייטען, וואָס פאַרא בעציהונג וועט האָבען דער זלאָטי צו דעם גיגאַנטישען קאַמף פון די מעכטיגסטע וואַלוטעס פון די גרויסע עקאָנאָמיש-רייכע לענדער.

דער ענטפער איז קלאָהר. פוילען האָט דערוויל נאָך נישט קיין אינטערעס אין מיטגעהן מיט'ן אינפלאַציע-שטראָם.

ווארום פוילען און נישט די פוילישע בירגער קומט דאָלאַרען ביי אַמעריקא. דעריבער וועט מען פון דער דעוואַלואַציע נישט האָבען קיין פערלוסט.

דער פוילישער עקספּאָרט האָט נישט קיין שאָדען פון דעם, וואָס דער זלאָטי איז טייער און פעסט, ווייל די דעוואַלואַציע פון דאָלאַר פערטייערט אַזוי שטאַרק די אַמעריקאַנער סחורות, אַז די פוילישע סחורות קענען אַלץ ווערען עקספּאָרטירט און וועלען נישט ליידען פון דער דאָלאַר-דעוואַלואַציע.

אויב די רעגירונג וועט פערשטעהן, אַז עס איז נויטיג צו האַלטען דעם זלאָטי-קורס פעסט, וועט דאָס נישט ברענגען קיין שאָדען.

פוילען איז שולדיג געלד אין אַמעריקא. עס איז שולדיג די פוילישע מלוכה, די מאַגיסטראַטען און אויך די פאַבריקאַציע און האַנדעל.

מיט'ן פאַלען פון דאָלאַר פערדינט מען. מען קען די חובות אָפּצאָהלען מיט ווייניגער זלאָטים.

פּראָיעקט פון איינהייטליכען האַנדעלס-קאָדעקס

די ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס דאַרפען זיך וועגען איהם אַרויסזאָגען ביז'ן 25 ד. ח.

די קאַדיפיקאַציע-קאָמיסיע האָט אָנגענומען אין דער ערשטער לעזונג דעם פּראָיעקט פון איינהייטליכען האַנדעלס-קאָדעקס פאַרן גאַנצען לאַנד און איבערגעוויזען די פאַראינטערעסירטע ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס, אַז זיי זאָלען אַרויסזאָגען זייער מיינונג וועגען דעם פּראָיעקט. די אָרגאַניזאַציעס דאַרפען זיך אַרויסזאָגען ביז'ן 25 ד.ח.

דער פּראָיעקט פון האַנדעלס-קאָדעקס איז געטיילט אויף 2 ביכער, פון וועלכע דאָס ערשטע בעהאַנדעלט די פראַגע וועגען סוחר גופא און דאָס צווייטע וועגען די האַנדעלס-פונקציעס.

אַלס סוחר וועלכער איז פערפּליכטעט זיך צו רעגיסטרירען אין האַנדעלס-רעגיסטער רופט מען פּראַקטיש אָן דעם, וועלכער פיהרט אין זיין אייגענעם נאָמען אַן אונטערנעהמונג אין אַ „גרעסערען פערנעהם". דעם בעגריף פון אונטערנעהמונג אין אַ „גרעסערען פערנעהם" שטעלט פעסט די קאַטעגאָריע פון אומזאַץ-שטייער. האַנדעלס-אונטערנעהמונגען פון דער ערשטער און צווייטער קאַטעגאָריע און אינדוסטריע-אונטערנעהמונגען פון דער ערשטער ביז דער פינפטער קאַטעגאָריע זענען געפיהרט אין אַ „גרויסען פערנעהם".

אַקציען-געזעלשאַפטען, שותפות'ן מיט בעגרעניצטער האַפטונג און קאָאָפּעראַטיווען ווערען שטענדיג בעטראַכט אַלס סוחרים אין בעגריף פון נייעם האַנדעלס-קאָדעקס.

אין פּראָיעקט איז פאַרהאַן אַ נייע פאָרשריפט, וועלכע לעגט אַרויף אַ פליכט אויפ'ן רעגיסטער-געריכט צו היטען אַמטליך די פאָרשריפטען וועגען די פירמעס. דער רעגיסטער מיט די דאָקומענטען איז צוגענגליך פאַר אַלע. דאָס רעגיסטער-געריכט קען אַמטליך רעגיסטרירען אַ פירמע, ווען זי האָט דאָס אַליין נישט געטון. קיינער קען זיך נישט פערטיידיגען דערמיט, אַז ער האָט נישט געקענט דעם האַנדעלס-רעגיסטער פון סוחר. דער סוחר קען זיך אויך פאַר דריטע פערזאָנען נישט פערטיידיגען דערמיט, אַז די פערגעגיסטרירטע איינצעלהייטען שטימען נישט מיט דער ווירקליכקייט.

ביים פערקויפען אַ סוחרישע אונטערנעהמונג איז איינגעפיהרט געוואָרען אַ נייע פאָרשריפט, וואָס פערפּליכטעט דעם פערקויפער אונטער געלד-אַרעסט-שטראָף, צו בעקענען דעם קויפער מיט אַלע פערפּליכטונגען וואָס זענען ענטשטאַנען ביים פיהרען די אונטערנעהמונג. דער נייער האַנדעלס-קאָדעקס זעהט פאָר האַנדעלס-ביכער נאָר אין פּרינציפּ, פעסטשטעלענדיג אַז דער סוחר איז מחויב צו פיהרען נאָר אַזעלכע ביכער, וואָס זענען נויטיג צו פערלייכטערען דעם פערמעגענס-צושטאַנד און די האַנדעלס-אינטערעסען.

ס'איז אָבער אַ פליכט צונויפצושטעלען אַ בילאַנס און אינווענטאַר.

דער פּראָיעקט פון נייעם קאָדעקס זעהט פאָר צווייערליי האַנדעלס-בעפּאָלמעכטיגטע: פּראָקורענטען מיט אומבעגרעניצטע פאָלמאַכטען און בעפאָלמעכטיגטע, וואָס זענען נישט קיין פּראָקורענטען, וועמעס טעטיגקייטס-געביט איז בעגרעניצט.

מען דאַרף אויפקלערונגען

וועגען דער נאָוועליזאַציע פון צעכען-געזעץ

מענשען, וואָס פערקעהרען אין די האַנדווערקער-קרייזען מערקען אָן דער לעצטער צייט צווישען די האַנדווערקער און כאַלופּניקעס אַ דערשיינונג ביז גאָר כאַראַקטעריסטישע. מעגען אַרויס די שאַרפסטע געזעצען, מעגען אָנקומען וויפיל שטייער-„באַקאַזען", בעהמט זיך שוין דער האַנדווערקער און כאַלופּניק דערמיט קנאַפּ-וואָס איבער.

ווארום זייענדיג פערטון טאָג-טעגליך אין דאגות פרנסה, אָבער בוכשטעבליך פרנסה, האָט ער אַפילו נישט קיין צייט איין מינוט צו טראַכטען וועגען דעם, וואָס אַרום איהם קומט פאָר, און אַז עס קען זיין נאָך ערגער. דערפאַר זענען אָבער פאַרהאַן געוויסע פעראינטערעסירטע „פערזאָרגער" וועלכע טראַכטען שוין פאַר איהם. דאַרפען טאַקע די דאָזיגע פערזאָרגער מאַכען בעמיהונגען, אַז דער שטענדיג פעריאָנטער בעל-מלאכה זאָל אויך וויסען, וואָס אַרום איהם טוט זיך, צי איז דאָס אויפ'ן וועג פון אָפטע עפענטליכע בעריכטס-פערזאַמלונגען, צי איז דאָס דורך פאָרלעזונגען. דער געביט איז אַזוי פערנאַכלעסיגט, אַז זעלטען ווען בעקומט די ברייטע מאַסען האַנדווערקער און כאַלופּניקעס אַ געלעגענהייט צו אַריינטיפען זיך אין דעם, וואָס עס טוט זיך אַרום איהם. מיר שטייען איצט פאַר דער נאָוועליזאַציע פון צעכען-געזעץ, ווען דער האַנדווערקער און כאַלופּניק, און הויפּטזעכליך טאַקע דער פעריאָנטער, זאָל אין דער פראַגע אויך קיין וואָרט נישט בעהמען, וועט ער דערמיט בעגעהן אַן אומפערצייליכען פערברעך לגבי זיך. מיר זענען זיכער, אַז ווען דער עולם וואָלט זיך בעקענט מיט די איינצעלהייטען פון דער נאָוועליזאַציע, וואָלט עס ביי איהם אַרויסגערופען אַ געוויסען אינטערעס און ער וואָלט זיך דעמאָלט געקענט אָריענטירען ווי ער זאָל אין אַזאַ מאָמענט ווי איצט פאַר'ן אַריינטרעטען אין קראַפט פון אַזאַ געזעץ האַנדלען.

דעריבער איז וויכטיג די איניציאַטיוו פון די סאָציאַליסטישע האַנדווערקער איינצואָרדנען אַ פאָרלעזונג וועגען דער דאָזיגער טעמע. אדרבא, זאָלען זיך צונויפטרעפען די פעראינטערעסירטע צדדים, זאָלען זיך צוזאַמענקומען די אָרימע האַנדווערקער און כאַלופּניקעס אויף דער דאָזיגער פאָרלעזונג און זאָל דאָס זיין אַן אָנהויב פאַר אַ סיסטעמאַטישער אויפקלערונגס-אַרבייט ביי די האַנדווערקער.

אבסערוואַטאָר.

צי קען דער סוחר אויסהאַלטען אַ נייעם שטייער?

אַ פּרעמיע די אַגראַריער און אַ רעה דעם סוחר

דאָס פינאַנץ-מיניסטעריום טראַכט איצט צו אַ נייעם שטייער, וועלכער וועט אַרויפגעלייגט ווערען נאָר אויף סוחרים. דער נייער שטייער זאָל נישט געהן אין דער מלוכה-קאַסע, נאָר זאָל פערנוצט ווערען אויף אינטערווענץ אויפ'ן תבואה-מאַרק, כדי די תבואה זאָל שטייגען און דער פויער זאָל ווערען אַ קאָנסומענט פון אינדוסטריע-אַרטיקלען.

אַזוי אַרום וואָלט אויסגעקומען, אַז דער סוחר וואָלט געצאָהלט אַ שטייער, וואָס וואָלט געבּרענגט נוצען קודם כל דער אַגראַר-ווירטשאַפט און דאַן דער אינדוסטריע.

די האַנדעלס-קאַמער האָט בעשלאָסען אַרויסצוטרעטען געגען דעם נייעם שטייער, ווייל דער האַנדעל איז נישט בכוח אויסצוהאַלטען קיין נייע שטייערען.

דער ענין וועט בעטראַכט ווערען אין דער האַנדעלס-קאָמיסיע פון האַנדעלס-מיניסטעריום, אין וועלכער ס'געהען אַריין פאָרשטעהער פון גאַנצען לאַנד. די זיצונג קומט פאָר מאָרגען אין האַנדעלס-מיניסטעריום.

וועלכע סוחרים און האַנדווערקער דאַרפען צאָהלען פערמעגענס-שטייער

דאָס פינאַנץ-מיניסטעריום האָט שוין פונאַנדערגעשיקט אַ צירקולאַר, וועגען דעם היי-יעהריגען פערמעגענס-שטייער. דער צירקולאַר שטעלט פעסט ווער דעם שטייער דאַרף צאָהלען און ווער ס'איז פון איהם בעפרייט. אין צירקולאַר ווערט געזאָגט

1) סוחרים וואָס זייער אומזאַץ איז אין יאָהר 1931 געשעצט געוואָרען אויף ווייניגער ווי פון 25 טויזענד זלאָטעס, זענען בעפרייט פון פערמעגענס-שטייער.

3) סוחרים וואָס צאָהלען דעם אומזאַץ-שטייער לויט „ריטשאַלט" זענען אויך דערוויל בעפרייט פון פערמעגענס-שטייער.

3) סוחרים, וועלכע האָבען געגריגדעט זייער געשעפט ערשט אין יאָהר 1932, אָדער שפּעטער זענען בעפרייט פון פערמעגענס שטייער.

4) סוחרים, וועלכע האָבען ליקווידירט זייערע געשעפטען זייט יאַנואַר 1933 זענען אויך בעפרייט פון דעם דערמאָהנטען שטייער.

5) פערפּליכטעט צו צאָהלען דעם פערמעגענס-שטייער זענען די סוחרים וואָס עקזיסטירען איצט און האָבען עקזיסטירט אין דעצעמבער 1931.

6) האַנדווערקער און פאַבריקאַנטען, וועלכע האָבען אָנגעהויבען אַרבייטען ערשט אין יאָהר 1932, אָדער 1933 זענען בעפרייט פון פערמעגענס-שטייער.

צי דאַרף מען צאָהלען אַ חוב אין גאָלד-דאָלאַר אָדער פּאַפּיר-דאָלאַר?

די דאָזיגע פראַגע אינטערעסירט שטאַרק אַ גרויסע צאָהל מענשען, וועלכע האָבען אויסגעשטעלט וועקסלען אין דאָלאַר. מיר וועלען פּרובען דעם ענין אויפקלערען מיט אַ ביישפּיל: אויב אימיצער האָט אונטערגעגעבען אַ וועקסעל אויף 100 דאָלאַר מיט די בעמערקונג, אַז מען איז פעראַנטוואָרטליך פאַר גאָלד-דאָלאַר לויט'ן קורס פון 8,92 זל., דאַרף מען דעם ענין דערפיהרען ביז צו אַ פּראָצעס.

אין די פעראייניגטע שטאַטען זענען אָפּגעשאַפט געוואָרען אַלע פערפּליכטונגען צו צאָהלען מיט גאָלד-דאָלאַר, נאָר מ'קען צאָהלען מיט פּאַפּירענע דאָלאַר. דאָס געזעץ איז נאַטירליך חל אויף אַמעריקא. אין פוילען איז אַזאַ פּראָצעס נאָך נישט פאָרגעקומען, אָבער אין די געריכטען זענען שוין איינגעפיהרט געוואָרען אַזעלכע פּראָצעסען. אַ טייל יוריסטען האַלטען, אַז קיום איז אָפּגעשאַפט געוואָרען דער בעגריף פון גאָלד-דאָלאַר און דאָס עקזיסטירט נישט מעהר אין אַמעריקא, דאַרף דאָס אויך נישט פערפּליכטען אין קיין שום לאַנד, ווייל אַלערליי פערפּליכטונגען וועגען גאָלד-דאָלאַר זענען דאָך געשטיצט אויף די אַמעריקאַנער געזעצען וועגען גאָלד- און פּאַפּיר-דאָלאַר.

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מאגיסטראט לאווניקעס וועלען פון היינט אן נישט מעהר בעקומען קיין פענסיע

די נעכטיגע שטאט-ראט-זיצונג האט זיי נאר אנערקענט ענטשעדיגונג פאר זייער אנטייל אין די מאגיסטראט-זיצונגען

צו דער נעכטיגער זיצונג פון שטאט-ראט איז געקומען א גרויסער קאמפלעט ראטמענער. ווי בעקאנט איז די נעכטיגע זיצונג גערופען געווארען כדי צו ערלעדיגען 2 וויכטיגע פראגען, וואס האבען נישט געקאנט ערלעדיגט ווערען אויף דער פריהערדיגער זיצונג, צוליב דעם וואס די אפאזיציע האט ארפגעריסען דעם קווארום. אויף דעם ערשטען פונקט פון דער טאג-ארדנונג האט זיך געפינען די פראגע וועגען בעשטימען דיעטעס פאר די לאווניקעס פאר זיצונגען, אנשטאט א שטענדיגע פענסיע, וואס זיי האבען ביז איצט בעקומען. די דאזיגע ענדערונג איז געקומען אין צוזאמענהאנג מיט דער פעראָרדנונג פון אינערן-מיניסטעריום וועגען איינפיהרען אין לעבען דאס נייע זעלבסטפערוואלטונגס-געזעץ.

די פראגע רעפערירט אין נאמען פון סעניארען-קאנווענט ראטמ. גאלאנסקי. לויט דעם דאזיגען רעפעראט וועלען די וויצע-פרעזידענטען פון היינט אן בעקומען עמעריטור און דעם אונטערשיד ביז צו זייער היינטיגער פענסיע. די לאווניקעס וועלען בעקומען 30 זלאטיס פאר א זיצונג פון מאגיסטראט און 20 זלאטיס פאר א זיצונג פון דער קאמיסיע.

ראטמאן וואיעוואדזקי האלט, אז איינס פון דיביידע אדער דער וויצע-פרעזידענט און די לאווניקעס בעקומען עמעריטור, אדער ארבייטען און בעקומען בעצאהלט פאר דער ארבייט, ביידע צוזאמען קען מען נישט צאהלען. דער רעדנער ערקלעהרט, אז זיין פראקציע וועט שטימען געגען דעם פארשלאג.

ד"ר ראזענבלאט פערטיידיגט דעם פארשלאג פון סעניארען-קאנווענט, ער האלט, אז דאס בעקומען בעצאהלט פאר זיצונגען הייסט בשום אופן נישט קיין שטענדיגען פאסטען.

פרעזידענט זשעמיענצקי זאגט, אז פון 11 לאווניקעס בעקומען נאר 5 לאווניקעס. דאס האט אבער נישט צו טון דערמיט, אז די לאווניקעס זאלען בעקומען דיעטעס פאר זיצונגען.

ראטמ. ביאלער פערטיידיגט אויך דעם פארשלאג פון סעניארען-קאנווענט, פערופענדיג זיך אויף פיל אנדערע אינסטיטוציעס וואס טון אויך אזוי.

ראטמאן וואשקעוויטש זאגט, אז נישט קוועסט אניר ענדיג דאס רעכט פון די לאווניקעס אויף עמעריטור, דערמאהנט, אז ס'זענען פעראן זעהר פיל בעאמטע וואס ארבייטען שוין צו 15 יאהר אין מאגיסטראט און האבען נישט נאר קיין עמעריטור, נאר אפילו נישט קיין עטאט, ער האלט, אז די מעהרהייט דארף בעהאנדלען אלע גלייך, ווייל מאנכעסמאל איז די ארבייט פון א קליינעם בעאמטען פיל מעהר ווערט ווי די ארבייט פון א לאווניק.

ביים פעסטשטעלען דעם קווארום איז געקומען צו אנ'אינצידענט. דאס פרעזידיום האט ערקלעהרט, אז אין זאל זענען פעראן 44 ראטמענער (די לאווניקעס האבען ביים בעטראכטען די פראגע פערלאזען דעם זאל), וואס זענען גענוגענד אויף אפשטימען. די אפאזיציע האט ערקלעהרט, אז ס'זענען פעראן נאר 41. נישט קוקענדיג דערויף שטימט דער פארזיצער הארטמאן דעם פארשלאג און ער ווערט אנגענומען.

דאן טרעט מען צו צום וועהלען 2 לאווניקעס אויפ'ן ארט פון די דעמיסיאנירטע לאווניקעס מארגאליס און פורטאל. דער סעניארען-קאנווענט לעגט פאר צו וועהלען די ראטמענער אנדזשעיאק און מילמאן. ראטמאן ביאלער לעגט פאר די ראטמענער אינגש. פראשקער און אנדזשעיאק. ביי א געהיימער אפשטימונג ווערען געוועהלט אלס לאווניקעס אנדזשעיאק און מילמאן. פאר די דאזיגע קאנדידאטען האבען געשטימט 25 ראטמענער, פאר ראטמאן פראשקער — 8, לעדיגע 5.

דער בילאנס פון דער קאמונאלער שטאדטישער קאסע (ק.ק.א.) פון 31-טען דעצעמבער 1931 ביזן 1 יאנואר 1933 איז אנגענומען געווארען.

צום סוף ווערט נאך בעשלאסען אפצוגעבען א שטאדטישען פלאץ אויף עק קאנסטאנטינער און אלעיא אוני אויף אויסצובויען א ספארט-האלע פאר דעם לאדזער צענטער פאר פיזישער דערציהונג.

דינסטאג 11 יולי 1933 | יון | תמוז תרצ"ג

יולי

זון-אויפגאנג 3.27

זון-אונטערגאנג 7.56

צוגאב-פאבאר-קאמיסיע

מיטוואך דעם 12, און דאנערשטאג דעם 13 יולי, פון 8 פריה אן, וועט אמטירען אין לאקאל פיעטריקאווער 165, די צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר פ. ק. או. שטאט-לאדז 1, אויף וועלכער עס דארפען זיך שטעלען די פאבאראוועס פון יאהרגאנג 1912 און עלטערע, וועלכע האבען נאך גישט קיין רעגולירטע בעציהונג צום מיליטער-דינסט, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 2, 3, 5, 8, 9, און 11 פאליצייאישע קאמיסאריאטען, אויף וויפיל זיי האבען בעקומען נאמענטליכע אויפפאדערונגען פון שטאטישע סטאראסטווע אין לאדז.

פרייטאג-דעם 28, און שבת דעם 29 יולי, פון 8 פריה אן אמטירען אין לאקאל פיעטריקאווער 165. די צוגאב פאבאר-קאמיסיעס פאר פ.ק.או. שטאט לאדז 2, אויף וועלכע עס דארפען זיך שטעלען פאבאראוועס פון 1912 יאהרגאנג, און ד, עלטערע וועלכע האבען נאך נישט קיין רעגולירטע בעציהונג צום מיליטער-דינסט, וועלכע בעוואוינען אויף שטח פון 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14 פאליצייאישע קאמיסאריאטען, אויף וויפיל זיי האבען בעקומען נאמענטליכע אויפפאדערונגען פון שטאטישער סטאראסטווא אין לאדז.

פאליטישע פראצעסען

פערמשפט 4 יורישע מיידלעך

(2) נעכטען זענען, אלס בעשולדיגטע אין קאמוניסטישער טעטיגקייט פערמשפט געווארען דורכ'ן קרייז-געריכט:

די 25-יעהריגע רחל געלב אויף 2 יאהר טורמע; די 23-יעהריגע רחל ווייגטרויב – אויף 2 יאהר; די 24-יעהריגע שיינדעל קופערמינץ – אויף 2 יאהר, און די 23-יעהריגע לאה גליקסמאן – אויף 1 יאהר טורמע.

קינדער פון לאדזער ארימעלייט אויף זומער-קאלאניעס

(2) לויט אינפארמאציעס פונ'ם לאדזער וואיעוואדען-אמט, האט דער וואיעוואדישער קאמיטעט פונ'ם הילפס-פאנד פאר ארבייטסלאזע בעשלאסען איינצוארדענען א געוויסע צאהל פון די ארימסטע קינדער אויף די זומער-קאלאניעס.

ארבייטסלאזע, וועלכע ווילען ארויסשיקען זייערע קינדער אויף די דאזיגע קאלאניעס, דארפען זיך תיכף ווענדען צום ביורא פונ'ם שטאטישען קאמיטעט פונ'ם הילפס-פאנד פאר ארבייטסלאזע (נאווראט 84), וועלכער דיספאנירט נאך מיט א געוויסער צאהל פרייע פלעצער.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: א. דאנצער (זגערזשער 57), וו. גראשקאווסקי (11 ליסטאפאד 15), ס. גארפיין (פילסודסקיעגא 54), ס. בארטאשעווסקי (פעטריקאווער 164), ר. רעמבעלינסקי אנדזשעיא 28), א. שימאנסקי (פשענדזאלניאנא 75).

אמר־לוקה צווישען שוואגערס

אייבער דערשיסט דעם צווייטען אויף טויט

(2) געשעהען איז עס אין דארף פאלאטי, וואלינער קרייז:

די צוויי שוואגער'ס: יוזעף סקראבאטש און וואימשעך מאציאשטשיק האבען זיך געהאלטען אין איין ארומקריגען.

די קריגערייען האבען אזוי לאנג אנגעהאלטען ביז סקראבאטש האט געפאקט עהערנעכטען מאציאשקעוויטש'ן אונטערלייגען פייער אונטער זיין שטאל...

דער אונטערצינדער האט זיך געלאזט ענטלויפען, אבער די גאנצע משפחה סקראבאטשעס האבען זיך איהם געלאזט נאכיאגען.

מאציאשטשיק האט געוואלט אפטרייבען פון זיך די סקראבאטשעס, האט ער אנגעהויבען שיסען פון דער ביקס, וואס ער האט געהאט מיט זיך.

האט עס אין בעצוג צו סקראבאטשעס משפחה לייט געהאלפען, אבער נישט אין בעצוג צו סקראבאטשען אליין, וועלכער האט נישט געוואלט אדורכלאזען דעם שוואגער זייגעם, עס זאל איהם אדורך די מעשה גלאט, און ער האט איהם ווייטער נאכגעיאגט.

דער סוף דערפון איז געווען א פאטאלער, ווארום מאציאשטשיק האט ווייטער געשאסען, און אוועקגעלייגט זיין שוואגער א טויטען.

מען האט דעם מערדער איינגעזעצט.

געלאפען, געלאפען, געלאפען...

פלוצלינגער טויט פון א קעלנער

(2) נעכטען, 4 פארטאג, איז דער 42-יעהריגער קעלנער פון איינעם פון די היגע נאכט רעסטאראנען, יאן שקודלארסקי (מאסטאווא 27), נאך דער ארבייט געגאנגען אהיים.

ווען ער איז שוין צוגעקומען צו זיין וואוינונג, און האט אנגעקלאפט אין דער טיר, האט ער פלוצים בעקומען א הארץ-שלאג און איז געשטארבען.

פאגאטאוויע האט בלויז פעסטגעשטעלט זיין טויט, און איהם אריבערגעפיהרט אין שטאטישען פראזעקטאריום אויף לאנקאווא גאס – צום פאלמעס'ן.

ארבייטסלאזע סעזאנאוועס

וועלען בעשעפטיגט ווערען ביי מלוכה-ארבייטען

(2) לעטענס האבען זיך די פעראיינען פון די סעזאן-ארבייטער געווענדעט עטליכע מאל צום מאגיסטראט, אז דער רעשט ארבייטסלאזע סעזאנאוועס אין דער צאהל פון 580 מאן זאל בעקומען ביי די פלאנטאציעס, קאמוניקאציע און קאנאליזאציע.

דער מאגיסטראט האט דעריבער ווידער געפרובט צו בעקומען א סובסידיע פונ'ם מיניסטעריום פאר געזעלשאפטליכער שוץ, אזוי ווי אבער פון דארטען איז דערהאלטען געווארען אנ'אפזאג, וועלען די ארבייטסלאזע אנגאזשירט ווערען צו די ארבייטען פאר די געלדער פון די מלוכה-פאנדען.

אדוו. מיסאלא אריבערגעפיהרט פון טורמע איז שפיטאל

(2) דער אדוו. מיסאלא, וועלכער זיצט שוין א לענגערע צייט אין דער אויספארשונגס-טורמע, איז לעצטענס ערנסט קראנק געווארען.

אין שייכות דערמיט האט מען איהם אריבערגעפיהרט אין שפיטאל אויף דער דרעוונאווסקאגאס.

ביים בעט פונ'ם קראנקען איז אוועקגעשטעלט א פאליציי-וואך.

טאמאשאווער קראנקען-קאסע שפארט געלד

(2) די קראנקען-קאסע אין טאמאשאוו האט ליקווידירט די אייגענע לאקאמאציע-מיטלען, איבערגעבענדיג דאס בעדיגען פון איהרע אגענדען צו א פריוואטער אונטערנעהמונג פאר אנ'אפצאהל פון 2,000 וועכענטליך.

יודישער יונגעל ארונטערגעפאלען פון א טראמוואי

(2) נעכטען איז אויף לימאנאווסקיעגא-גאס, לעם נומער 193 ארונטערגעפאלען פון א גייענדען צופאהר-טראמוואי דער 12-יעהריגער הערשעל מילעווסקי (קרוטקא 5-7), און האט זיך צוקאליעטשעט דעם גאנצען קערפער.

פאגאטאוויע האט איהם אפגעפיהרט א היים צו די עלטערן.

איד געווארפען אויפ'ן מוח...

(2) אויף מאזורסקא 6 ביי א געוויסער משפחה גאלדא איז עהערנעכטען פארגעקומען א פריילליכע סעודה – מן הסתם, לכבוד די ווארעמע טעג...

צווישען די אורחים איז אויך געווען דער 85-יעהריגער יוליאן צעלמער (פון אבראמאווסקיעגא 35).

ער האט צוזאמען מיט'ן איבריגען עולם געמאכט כוסות נאך כוסות, ביז –

ביז ער איז א פערהלשטער אנידערגעפאלען.

דער פאגאטאוויע-דאקטאר האט פעסטגעשטעלט, אז ער האט פונ'ם בראנפען בעקומען א מוח-דערשיטערונג, און אין א בעוואוסטלאזען צושטאנד האט מען איהם אפגעפיהרט אין ראדאגאשטשער שפיטאל.

DOKTOR

H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאנא 4, טעל. 216-90

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער - שוואכע. אלע ארט אנאליזען, עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.

נעמט אן פון 8–2 און פון 5–9 אוונט בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען.

בעפאר איהר פאהרט אויף ערהאלונג!

קויפט איין | קויפט איין

נייעסטע פערפומען

ערשטקלאסיגע פודערן, טואלעט-זייפען זאווי אלערלײ מאדערנסטע קאסמעטיקס צו פאבריקס-פרייזען

אין דער בעקאנטער פערפומעריע

י. דרוקער

זאוואדזקא 5

טעל. 175-92

רעיעלע און סאלידע בעהאנדלונג!

הורט און דעטייל

הורט! | דעטייל!

א יאהר טורמע פאר'ן ווערען אויסבערענגען פאלשע 8 זל.

(2) נעכטען איז געשטאנען פארן געריכט דער 23-יאהריגער יאן וויקטארסקי (בזשצושינער שאסעי 8), וועלכער האט דעם 27 פעברואר ה.י. געפרובט אויסבערענגען אין קאנסטאנטין 8 פאלשע זלאטעס ביים איינקויפען א גאנדז.

דער ענין גאנדז האט זיך געענדיגט גאנץ שלעכט. ווארום די פערקויפערין האט זיך געכאפט, אז די זלאטעס זענען פאלשע, און הגם וויקטארסקי איז לכתחילה ענטלאפען, האט מען איהם דאך געכאפט, און דאס געריכט האט איהם נעכטען פערמשפט אויף א יאהר טורמע.

דאס ביורא פון דער יודישער טעלעגראפען-אגענטור איז א נייעם לאקאל

דאס ביורא פון דער יודישער טעלעגראפען-אגענטור אין פוילען האט זיך אריבערגעצויגען אין א נייעם לאקאל אין ווארשא אויף פלאץ קראשינסקי 10, ערשטער שטאק. די טעלעפאנען פון יט"א-ביורא (טעטיג טאג און נאכט): 11.90.42 און 11.14.19. טעלעגראמען-אדרעס: Jewcorrau Warszawa. אדרעס פאר בריעף: פאסט-פאך 422.

פערזאמלונג פון „חסד של אמת"

אויף דער גענעראל-פערזאמלונג פון „חסד של אמת", וועלכע איז פארגעקומען זונטאג איז אפגעגעבען געווארען דער טעטיגקייטס-בעריכט. אין פערלויף פון יאהר האט דער פעראיין ארויסגעשיקט 1156 משמורים צו מתים אין פריוואט-וואוינונגען, שפיטעלער. אויפן בית-החיים האבען דיזשורירט אין פערלויף פון דער צייט 1622 מיטגלידער; קבורה-פערמאליטעטען האט דער פעראיין ערלעדיגט 732.

דער פעראיין האט ארויסגעגעבען שטיצע בשעת שבעה 389 פאמיליעס.

די גמילות-חסד-קאסע ביים פעראיין האט ארויסגעגעבען 187 הלוואות.

די געגענזייטיגע פערזיכערונג פון די מיטגלידער ביים פעראיין, האט אין פערלויף פון יאהר אויסגעצאהלט 8 פערבליבענע פאמיליעס פון פערשטארבענע מיטגלידער 1600 זלאטעס.

דער פעראיין האט געהאט הכנסה 34.815 זל. דאגעגען אויסגאבען 35.720.81 זל.; וועלכעס ווייזט א דעפיציט פון 905.73 זל.

אין דער פערוואלטונג איז אויסגעוועהלט געווארען: הרב שמחה טרייסטמאן, יצחק שייע, גרשון ניימאן, פרנס אברהם כ"ץ, אבוהם וואלפיש, דוד הערש זילבערשטיין, יודעל גראהמאן, שמעון אלטער, חיים ראבענשטיין, חיים ווינער. רעווידיר-קאמיסיע: גרשון הענעך מאלאמוט. אברהם אבא ווייגהארן, איטשע צעדערבוים.

Dr. Z. RAKOWSKI
ספעציאליסט פאר
אויערען, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייטען
11 ליסטאפאד 9 (קאנסטאנטינער)
טעל. 127-81
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7
נעהמט אויך אן אין לעטשניצע זנערזשער 17
פון 11—1 און פון 2—3 נאכמ.

ווייטער פערסאנאלע רעדוקציעס אין מאגיסטראט

כידוע וועלען מיטן ערשטען אקטאבער ליקווידירט ווערען: דאס ביורא פון שטאט-ראט, די שטייער-אפטיילונג און דס ביורא פאר'ן אויסצאהלען די אונטערשטיצונגען פאר ארבייטסלאזע.

א טייל אגענדעס פון דער שטייער-אפטיילונג וועט איבערנעהמען די פינאנץ-אפטיילונג.

לעת עתה בעשעפטיגט די שטייער-אפטיילונג 240 מאן. פון דער צאהל וועלען בלייבען ביי דער ארבייט — 90. די איבריגע וועלען אפגעזאגט ווערען פון די פאסטענס.

בסך-הכל וועלען, צוליב די רעפארמען, פערלירען זייער ארבייט עטליכע הונדערט מאגיסטראט-בעאמטע, וועלכע האבען שוין דעם 30 יוני בעקומען קינדיגונגען.

אויף צו פאהרען קיין אמעריקא מוז מען אומבעדינגט האבען נייע גאראנטיע-בריף

(2) לויט ווי מ'אינפארמירט פונ'ם לאדזער עמיגראציע-סינדיקאט — פאדערט דער גענעראל-קאנסול אין ווארשא, ביים געבען וויזעס, גאראנטיע-בריף, וואס בעשטעטיגען די פערמעגליכקייט פון די קרובים, צו וועלכע עס פאהרט קיין אמעריקא דער פוילישער בירגער.

אין שייכות דערמיט דארף מען וויסען, אז די יעניגע, וואס האבען גאראנטיע-בריף פון יאהר 1932, דארפען זיך אומבעדינגט ווענדען צו זייערע קרובים ווענען נייע גאראנטיע-בריף.

אמעריקאנער וויזעס ווערען איצט ארויסגעגעבען: פרויען, וואס פאהרען צו מענער; קינדער ביז 21 יאהר, וואס פאהרען צו עלטערן, וואס פאהרען צו קינדער; און מענער, וואס פאהרען צו פרויען.

די אלע מוזען האבען פארצושטעלען גאראנטיע-בריף, וואס שטעלען פעסט די פערמעגליכקייט פון זייערע משפחות אין אמעריקא.

די דאקטוירים-קאמער און דער דאקטוירים-סכסוך אין דער קר.-קאסע

(א) מיט דעם סכסוך, וואס איז אויסגעבראכען אין קריין-שפיטאל פון דער קראנקען-קאסע אין שייכות מיט דעם דערווייטערען די דאקטוירים-וואלאנטערען — האבען זיך פעראינטערעסירט נישט נאר ביידע צדדים, די דאקטוירים מיט דער קאסע, נאר די גאנצע געזעלשאפט.

אין דער דאקטוירים-קאמער וועט דעריבער היינט פארקומען א פערוואלטונגס-זיצונג, און עס וועט אנגענומען ווערען אנ'ענטשפרעכענדע שטעלונג לגבי דעם סכסוך, און אויסארבייטען די גרונד-פרינציפען פון א ווייטערדיגער אקציע, בכדי צו ליקווידירען דעם אויסערארדענטליכען סכסוך, וואס שלאגט זיך אפ שלעכט אויפן געזונט פון די חולאים.

צוליב אנ'אונטערגעלייגטע שטיין
א קאטאסטראפע פון א קלייז-באהן הינטער אזארקאוו

(2) זונטאג 9 אינדערפריה האט פאסירט א קאטאסטראפע מיט דער קליין-באהן, וואס געהט אויפ'ן וועג פון לענטשיץ קיין אזארקאוו.

דארפס-שקצים האבען ווארשיינליך געוואלט זעהן, צי דער קליינער לאקאמאטיוו וועט זיך אנ'עצה געבען מיט א גרויסען שטיין, וואס זיי האבען אונטערגעלייגט אויף די שינעס.

האט זיך דאס לאקאמאטיוול דווקא נישט קיין עצה געגעבען, נאר געזאגט „זאל איינס איבערגיין" און איז ארונטער פון די שינעס...

איהם האבען סאלידאריש נאכגעטאן אלע וואגאנדלעך, און ס'איז נאך א גליק געשעהן, וואס קיין מענשען האט דער שקציש-וויסענשאפטליכער עקספערימענט נישט געשאדט.

KALENDARZYK WYCIECZEK MORSKICH
Piątek—21 lipca—Do Kopenhagi
Sobota—22 lipca—Do Anglji i Holandji
Sobota—29 lipca—Do Francji i Belgji
Piątek—4 sierp.—Wokół Wielkiej Brytanji
Wtorek—15 sierp.—Do Sztokholmu
Poniedziałek—21 sierp.—Do Anglji i Belgji
CENY BILETÓW OD 100 ZŁOTYCH.
PASZPORTY ZAGRANICZNE ZBĘDNE.
INF. I SPRZEDAŻ BILETÓW: LINJA GDYNIA-AMERYKA
W WARSZAWIE, UL. MARSZAŁKOWSKA 116, TEL. 547-47
W GDYNI, UL. WASZYNGTONA, WE LWOWIE, UL. NA BŁONIE 2
W KRAKOWIE, UL. LUBICZ 3, W RZESZOWIE, UL. GROTTGERA 1004

זון!
זומער-שפרינקעלעך?...

מ'דארף נישט אויסמיידן די זון אויס מורא פאר זומער-שפרינקעלעך — אבער א טעגליכע פלעגונג מיט הערבא'ס פרעפאראטען וועט פערזיכערן יעדען איינעם א ריין און געזונד געזיכט! די זייף Herba בעזייטיגט שנעל און ווירקזאם די זומער-שפרינקעלעך, געלע פלעקער, לישאיעס און אנד. אונריינקייטען פון דער הויט. דער קרעם Herba מאכט די הויט עלאסטיש און גיט איהר צו שטענדיג א פרישע און יוגענדליך אויסזעהן. צו בעקומען פון 90 גר. אן.

KREM i MYDŁO HERBA

מכוח'ן טייערער ווערען פון ברויט

(2) כידוע, איז פאריגע וואך געהעכערט געווארען דער פרייז פון ברויט אויף 3 גראשען א קילא.

דער בעקער-צעך האט זיך איצט ווידער געווענדעט צום מאגיסטראט, מ'זאל אויפסניי העכערן דעם פרייז פון ברויט, ווייל מעהל קאסט טייערער.

דער דאזיגער ענין וועט בעטראכט ווערען אויף א ספעציעלער זיצונג פון דער צעניק-קאמיסיע.

דעלעגאטור פון מלוכה'שען עקספערט-אינסטיטוט אין לאדז

(אג) נעכטען איז אין דער לאדזער האנדעלס-קאמער געעפענט געווארען א דעלעגאטור פון מלוכה'שען עקספערט-אינסטיטוט, וועלכע וועט ערטיילען בעפרייאונגען פון אריינפיהר-צאל, וואס איז דעם 30-טען יוני איינגעפיהרט געווארען אויף קליידער. אלס דעלעגאט איז בעשטימט געווארען ה. זדזעכאווסקי. די דעלעגאטור וועט ערטיילען בעפרייאונגען פון צאל אויפ'ן יסוד פון דער מיינונג פון צוויי געשוואוירענע קאנטראלערען. אויף צוזאמענצוארבייטען מיט דעם דעלעגאט און גלייכצייטיג אכטונג צו געבען אויף דער ראציאנעלקייט פון דעם קליידער-עקספארט איז בעשטימט געווארען א ספעציעלע קאמיסיע מיט פאלגענדע פערזאנען: פרעזעס ראבערט גייער, פרעזעס מאטשעווסקי, ראטמאן ראזע, דירעקטאר זייפעלט, דירעקטאר פון דער קאמער בייער און וויצע-דירעקטאר פון דער קאמער ד"ר הענריק בערקאוויטש.

דער רוח פון קערפער
סענסאציאנעל-ערָאטישער ראמאן

44)

— צי ווייסט איהר נישט עפעס אויסטרינקען? — האט די מאדאם אנאיס א פרעג געטון.

— זעלבסטפערשטענדליך, — האט גיוסאן געענטפערט — דערלאנגט עפעס אזוינס, וואס די דאמען געפעלט... ענטשולדיגט, ווי רופט מען אייך?.. אך, יא... ריכטיג... מאדמואזעל שארלאטא, מאדמואזעל מאטילדא, און... בעלאדאנא? בעלאדאנא... אזא מאדנער נאמען!.. עפעס גאר ביינעס...

זיין שטים האט וויברירט, און ער האט איהר צוגעגעבען א בעזונדערע ווייכקייט.

סעווערינאס הענט האבען זיך ענטשפאנט, און זיי האבען זיך מאכטלאז אראפגעלאזט.

מ'האט דערלאנגט וויין.

שארלאטא האט זיך בעמיהט אויסצוזעצען גיוסאנען אויף די קניע, אבער ער האט זי איידעל אפגעווענדעט.

— שפעטער, מאדאם — האט ער זיך אפגערעדט — דערווייל פערשטענדיר איך בלויז אייער אביהעונגהייט, און כ'וויל מיט אייך א שמועס טאן.

ער האט געטענה'ט וועגען פערשידענע אומבעדייטענדע קלייניגקייטען, אויסזוכענדיג די ווערטער און צוגעבענדיג זייערע רייד א בעזונדערע עלעגאנץ.

עטליכע פראזען האט געריסען סעווערינאס נשמה אויף שטיקער.

נישט די שרעק, נישט די חרפה האט זי נעפיניגט, נאר דער עקעל, וועלכען זי האט נישט געקאנט איבערמעכטיגען.

גיוסאן האט מיט א זיכערקייט געפיהרט דעם געשפרעך, ארויסגערופען שארלאטאן אויף צווידייטיגע ענטפערען, געצוואונגען זי צו לאכען מיט א מיאוסען, וואולגארען געלעכטער.

אין משך פון א גאנצער שעה האט ער זיך געוויילט, נישט בעשענקענדיג סעווערינאן מיט איין בליק אפילו.

דערנאך האט זיך איהם אבער אויסגעוויזען, אז אין איהם דערוועקט זיך די קערפערליכע לייהדענשאפט, און מיט גרויל האט סעווערינא א טראכט געטון וועגען דעם, וואס עס שטייט איהר פאר.

גיוסאן האט אבער בעצאהלט פאר'ן וויין, און אויפשטעלענדיג אויפ'ן טיש עטליכע פאפירלעך פאר די מיידלעך, האט ער געזאגט:

— איך בעט אייך: צוטיילט די בעשיידענע סומע צווישען זיך... אדיע, מיינע טייערע!

ווי א בעטויבטע האט סעווערינא נאכגעפאלגט מיט די אויגען, ווי ער איז אוועקגעגאנגען.

אין דעם מאמענט, ווען זיין סילועט איז פערשוואונדען אויף דער אנדערער זייט טיר, האט זי זיך אין א ווילדען יאוש א יאג געטון נאך איהם.

זי האט געמוזט אויפקלעהרען... זי האט געדארפט צו וויסען...

גיוסאן האט זיך נאך געפונען אויפ'ן קארידאר-צימער.

צי האט ער זיך פאקטיש געקליבען אוועקצוגיין, אדער ער האט אפגעווארט סעווערינאן?

ער האט נישט געטראכט וועגען דעם, ער האט זיך בלויז אפגעגעבען זיינע געהאלטענע געפיהלען אבן פערלאנגען: ער האט געוואלט האבען הנאה פון פעריאושטען, פערקרימטען מענשליכען פנים — אלדאס פערקריפעלטע און אויסטערלישע האט געווירקט פאזיטיוו אויף זיין איבערגעצטיגקייט.

— בלייבט דא! — האט ארויסגעקרעכצט סעווערינא, אויסשטרעקענדיג צו איהם די הענט — איך מוז...

— אבער, בעלאדאנא! — האט אויסגערופען די מאדאם אנאיס — איהר פיהרט זיך דאך שטענדיג אזוי גוט אויף... וואס וועט א טראכט טון דער הער?..

גיוסאן האט זיך בכיוון צוריקגעהאלטען אויף עטליכע מינוט מיט'ן ענטפער — ער האט נישט געוואלט, אז זיין הנאה זאל שנעל אוועק.

דערנאך האט ער געזאגט:

— איך וואלט געוואלט... בלייבען מיט איהר אליין.

— וואס איז מיט אייך, בעלאדאנא? איז נאך די מאדאם אנאיס געווען אומרוהיג — פיהרט אפ דעם הער אין אייער צימער.

— נאר נישט אהין... נאר נישט אהין...

— ביי גאט, איך וויל נישט שטערען אייער געוואוינהייטען, — האט גיוסאן בעמערקט, און אין זיין קול האט זיך דערהערט א לייכטער ציטער.

נאך דעם, ווי הינטער זיי האט זיך צוגעקלאפט די טיר, האט סעווערינא בעקומען אנ'אנפאל פון היסטעריע.

— ווי האט איהר געהאט די חוצפה... ווי אזוי... זאגט נישט, אז ס'איז געווען א צופאל! — האט זי אויסגעשריגען — איהר האט גוט געוואוסט, אז איך בין דא... איהר האט דאך מיר אליין געגעבען אנ'אדרעס... פארוואס?.. צו וואס?..

זי האט איהם נישט געלאזט ענטפערען, ווייל איהר איז אין קאפ געקומען א פערדאכט:

— צי האט איהר נישט געקלערט, אז אויף אזא אופן וועט איהר מיך בעהערשען?.. איך וועל שרייען... איך וועל ארויסשרייען דורכ'ן פענסטער... עס עקעלט מיך פאר אייך, ווי פאר קיין בעשעפעניש אויף דער וועלט.

— דאס איז אייער בעט? — האט גיוסאן געלאסען און פריינדליך א פרעג געטון.

— אהא... אט'א דאס האט איהר געזוכט!... יא, דאס איז מיין בעט... מיין צימער!... וואס ווילט איהר נאך וויסען?... וואס איך טו דא?... וואס דא קומט אזוינס פאר?... איהר ווילט האבען פאטאגראפיעס?...

זי איז ענטשוויגען געווארען.

פאר איהר איז קלאר געווארען, ס'ארא צחת גיריסאן עס האט פון איהרע רייד.

גיוסאן האט אפגעווארט א ווייל, און זעהענדיג, אז סעווערינא קלייבט זיך נישט ווייטער צו רעדען, האט ער זיך צוגעריהרט צו איהר האנד מיט זיינע קאלטע דינע פינגער.

אויף זיין פנים האט זיך א שלענגעל געטון מידקייט, אדורכגעוועבט מיט דאנקבארקייט, רחמנות און מיטגעפיהל.

— דאס אלץ, וואס איהר האט געזאגט, שטימט מיט דער ווירקליכקייט. — האט ער שטיל בעמערקט — אבער ווער אנדערש, ווי איהר, וואלט מיך זיך געקאנט פערשטיין?

די דאזיגע ווערטער האבען סעווערינאן איבערגעריסען צושמעטערט.

אין אונמאכט האט זי זיך ארונטערגעלאזט אויפ'ן בעט.

און דערזעהענדיג זי פאר זיך אין דער געשטאלט פון א פערשעהמטער גאסען-פרוי... אויף אט דעם רויטען בעטגעוואנט... האט ער ווידער דערפיהלט, ווי די תאווה האט זיך אין איהם אויפגעוועקט —

די תאווה, וואס אויף איהר איז זענען גלייך געקומען רחמנות און טרויער...

(פארזעצונג קומט)

דער וואהל-קאמף צום ציוניסטישען קאנגרעס

אונטער'ן פארזיץ פון דעפ. ד"ר ראזענבלאט איז פארגעקומען א זיצונג פון ציוניסטישען קאמיטעט.

ה' שפירא גיט אפ א בעריכט פון דער ליקווידירטער שקל-אקציע. בס"ה איז אין לאדז פערקויפט געווארען 12,000 שקלים. דערפון האט די ציוניסטישע ארגאניזאציע מיט איהרע גרופּירונגען פערשפרייט קרוב 4,000 שקלים.

אין צוזאמענהאנג מיט די בעפארשטעהענדע וואהלען צום קאנגרעס, וועלכע דארפען פארקומען דעם 23. ליפיעץ ווערט בעשלאסען אנצוהויבען באלד א ברייטע וואהל-פראפאגאנדע לטובת דער קאנדידאטען-ליסטע פון צענטראל קאמיטעט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין פוילען.

דעפ. ד"ר ראזענבלאט גיט אפ א בעריכט פון דער לעצטער זיצונג פון קרן היסוד דירעקטאריום אין ווארשא, אויף וועלכער עס איז אקצעפטירט געווארען דער פארשלאג פון היגען קרן היסוד קאמיטעט איבערצוגעבען דער לאדזער ביורא די אנפיהרונג מיט דער קרן היסוד ארבייט אויך אין די שטעט פון לאדזער קרייז.

ה' ראקאווישט רעפערירט וועגען דער טעטיגקייט פון די פארשטעהער פון ציוניסטישען קאמיטעט אין דער קאמיסיע וואס איז געשאפען געווארען ביי דער שולע „יבנה" און אין ועד פון „תרבות". ער טיילט מיט וועגען בעשלוס צו עפענען דאס גימנאזיום „יבנה" און ווייטער אויסצובויען דאס העברעאישע פאלקסשול וועזען. דער ציוניסטישער קאמיטעט אקצעפטירט די טעטיגקייט פון ה' ראקאווישט און געהמט דעם בעריכט צו קענטניש.

אין צוזאמענהאנג מיט'ן בעריכט וועגען דער לאגע אין „החלוץ המרכזי" און אין אנדערע חלוצישע און יוגענד ארגאניזאציע, ווערט בעשלאסען צו ווידמען א בעזונדערע אויפמערקזאמקייט דער ערציהונגס ארבייט אין די יוגענד ארגאניזאציעס און בעטראכטען די דאזיגע פראגע אויף א ספעציעלער זיצונג פון ציוניסטישען קאמיטעט.—

עס ווערט נאך אויסגעהערט א בעריכט פון ה' שפירא וועגען דער טעטיגקייט פון דער מיטעלשטאנד קאמיסיע ביים צענטראלען א"י אמט אין ווארשא און דערויף ווערט די זיצונג געשלאסען.

* * *

דעם לעצטען דאנערשטאג האבען די רעכטע „פועלי-ציון" איינגעארדענט אין ענגלישען זאל א מיטינג געווידמעט די לעצטע פאליטישע קאמפען צווישען די רעוויזיאניסטען און די ציוניסטישע סאציאליסטען, ארום דעם ארלאזאראוו-מארד.

עס האבען גערעדט די ה"ה ראבינאוויטש, רעד. קרוי און לייזער לעווין, וועגען דעם בעפארשטעהענדען קאמף ארום דעם ציוניסטישען קאנגרעס.

* * *

די לינקע „פ.צ." יוגענט האט שבת גערופען א מיטינג אויף דער טעמע: „נישט שקלים-קאמף — נאר קלאסען-קאמף". אין זאל פון דער „געז. פריינט פון ארב. פאלעסטינא", אל. קאשטשושקי 21.

וועגען דעם 18-טען ציוניסטישען קאנגרעס, און די געגנערשאפט מצד די לינקע „פועלי-ציון" צו איהם, האבען גערעדט די ה"ה: מיעטעק, טאפטשע און יאמאן.

עס איז אנגענומען געווארען א רעזאלוציע, וואס רופט די ארבייטער-יוגענט נישט אנטייל צו נעהמען אין די וואהלען פונם ציוניסטישען קאנגרעס.

צי דארף א צאהנטעכניקער צאהלען אומזאץ-שטייער?

אינטערעסאנטער פראצעס אין לאדזער געריכט

די שטייערן-מאכט האט מיט א פאר חדשים צוריק פונאנדערגעשיקט צו צאהנטעכניקער אין לאדז „נאקאזען" אויף אומזאץ-שטייער פאר'ן יאהר 1932 און גלייכצייטיג בעשטראפט איטליכען אויף געלד-שטראפען פאר נישט בעלייגען קיין „זעזנאניעס" פון אומזאץ. צווישען די בעשטראפטע און בעשטייערטע האט זיך אויך געפונען דער צאהנטעכניקער ש. ל., וועלכער האט דערלאנגט צום שטייערן-אמט א ביטע, אז מען זאל דעם ענין איבערווייזען אין געריכט. דאגעגען די איבריגע צאהנטעכניקער האבען דערלאנגט רעקורסען אויפ'ן אדמיניסטראטיווען וועג צו דער „איזבא סקארבאווע".

די טעג איז אין דער שטראף-אפטיילונג פון לאדזער קרייז-געריכט בעהאנדעלט געווארען דער ענין פון ה' ש. ל. זיין פערטיידיגער אדוואקאט ראזענבערג האט זיך פעררופען דערויף, אז דעם אומזאץ-שטייער צאהלען גאר זעלבסטשטענדיגע פרייע פראפעסיעס, ווי למשל, דאקטוירים, אדוואקאטען, דענטיסטען. אזוי ווי דער צאהנטעכניקער האט נישט דאס רעכט צו קומען דירעקט אין בעריהרונג מיט'ן פאציענט, קען ער דעריבער נישט אנערקענט ווערן אלס זעלבסטשטענדיגע פרייע פראפעסיע, פון וועלכער עס ווערט גערעדט אין געזעץ. ער קען גאר בעטראכט ווערן אלס מיטארבייטער, אנגעשטעלטער, אדער כאלופניק ביי א דענטיסט.

דאס געריכט האט מסכים געווען מיט די אויספיהרונגען פון פערטיידיגער און דעם בעשולדיגטען איינגאנצען בעפרייט. דאס געריכט האט אלזא אנערקענט, אז דער צאהנטעכניקער אונטערליגט נישט דעם אומזאץ-שטייער און ממילא דארף ער נישט בעלייגען קיין „זעזנאניעס" וועגען אומזאץ.

דער פאניאטאווסקי-פארק ווערט בעלויכטען דעם היינטיגען חודש

(א) ווייל עס זענען שוין דערהאלטען געווארען די נויטיגע מאטעריאלען אויף אדורכצופיהרען די נויטיגע אינסטאלאציעס.

די ארבייטען הויבען זיך שוין אן די לויפענדע וואך.

ד"ר גערשוני'ס רעפעראט אין „געז. פריינט פון ארבייטער-פאלעסטינא"

דער בעקאנטער פועלי-ציוניסטישער פיהרער ד"ר גערשוני פון ווארשא, האט די טעג געהאלטען א רעפעראט אין „געז. פריינט פון ארב. פאלעסטינא" ווע גען פאשיזם.

ד"ר גערשוני האט אין א 2 שעה'דיגער פארלעזונג ארומגערעדט אויספיהרליך די פאליטישע ענטוויקלונג פון אייראפא, בעזונדערס פון דייטשלאנד און שילדערט די רעש'יגע ענטשטעהונג און דאס פולקאמע בעהערשען פון דער הימלער-חבורותא דאס דייטשע פאלק.

מוסאליני — זאגט דער רעדנער — האט פערוואנדעלט איטאליען אין א בית-עלמין, אבער די ארבייטערשאפט, וואס קרעכצט אזוי בלוטיג אונטער דער טיראנערישע הערשאפט פון היטלער, וועט פריהער אדער שפעטער מנצח-זיין דעם היטלעריסטישען שונא. מיר זענען אויך עדות פון די אויסראטונגס-מעשים וואס היטלער מיט זיינע מערדער-באנדעס בעגייט לגבי יודען און לגבי די דעמאקראטישע טיילען אין היטלער-לאנד.

ד"ר גערשוני שטעלט זיך אויך אפ וועגען די לעצטע געשעהענישען אין פאלעסטינא, און די געפאהר, וואס דראהט דער יודישער ארבייטערשאפט נישט בלויז אין ארץ-ישראל, נאר אויך פאר דער יודישער ארבייטערשאפט אין די אזוי גערופענע גלות-לענדער, מצד א יודישען פאשיזם.

זעלעוו האט שוין אנגעהויבען צו ארבייטען

(א) עס איז שוין אונטערגעשריבען געווארען דער קאלעקטיווער אפמאך אין דער גאנצער זעלעווער טעקסטיל-אינדוסטריע, און נעכטען נאך זענען אלע דארטיגע פאבריקען (חוץ צעסאק'ס פאבריק) אנגעהויבען צו ארבייטען.

די לוינען זענען אויף 18 פראצענט קלענערע ווי אין 1928.

ארטאפעדישער אנשטאלט

ארטעזען, גארסעטען, א ר. ט א פ ע ד י ש ע אפאראטען אלער ארט, לייכטע פלאטפוס-איינלאגען בעגען פיסשמערצען אלס נאך גיפס-אבדרוק.

Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović

פעטריקאווער 119, טעל. 231-81

טעאטער „סקאלא"

יודיש דראמאטיש טעאטער אין פוילען

XVIII יאר **ווילנער טרופע** XVIII יאר

היינט, דינסטאג, 9 אווענט

שריי, כינע!

א פעסטירונג אין 9 בילדער פון סערגיי טרעטיאקאוו. — יודיש: מ. מ. אנז.: מ. מזאה. רעזשי: יעקב ראטבוים.

סצענ. אויספירעמונג: שמעון סירקוס. קלאנגען-מאנטאזש: ה. האן.

אכטונג! די „ווילנער טרופע" שפילט אין לאדז ביז מיטוואך, ד. 19 ד.ח.

בילעטען צו בעקומען אין טעאטער „סקאלא" פון 11—2 און פון 5 נאכמ.

בילּיגע אויספלוגן אין אלע פוילישע קור-ערטער און קיין גדיניע

די וואס פאהרען מארגען קיין קריניץ און טרוסקאוויעץ דערמאנען מיר, אז הנחה-בילעטען קען יעדער בעקומען וואס פערשרייבט זיך פריהער אין ביורא פון „וואגאן-לי-קוק", פיעטריקאווער 64 פון 9 פריה ביז 9 אווענד. קיין קריניץ אפפאהר 9.40 פון לאדזער פאבריקס-באהן מיט א דירעקטען צוג, דער פרייז פון 2-טע קלאס 34.20. 3-טע קלאס 22.80. קיין טרוסקאוויעץ אפפאהר פון קאלישער באהן 8.08 אווענד, דער פרייז פון 2-טע קלאס 38.10, 3-טע קלאס 26.90.

* * *

מיט דער פערשטענדיגונג פון היגען „וואגאן לי קוק" און דעם פעראיין פון רעזערוויסטען און מאטראזען רעזערווע קומט פאר א נ'אויספלוג קיין גדיניע פון 15 ביז 18 יולי. דער אפפאהר פון לאדז קומט פאר שבת דעם 15 יולי, 8.50 אווענד פון קאלישער באהן מיט א ספעציעלען צוג און נומערירטע פלעצער. צוריקפאהר פון גדיניע דינסטאג אין די פריהמארגען שעה'ן. דער פרייז אין ביידע זייטען קאסט 14.70 מיט'ן בעזוכען דעם קריגס פלאט. אינפארמאציעס און איינשרייבונגען נעמט אן נאר דאס רייזע ביורא פון „וואגאן לי קוק" פיעטריקאווער 64, פון 9 פריה ביז 9 אווענד.

* * *

צוליב די פיל נאכפראגען וועגען ווייטערדיגע בילּיגע אויספלוגען אין די פוילישע קור ערטער קאמוניקירט דאס רייזע ביורא „וואגאן לי קיק", אז דעם 14, 15 און 16 יולי קומען פאר פאלגענדע אויספלוגען וואס דאס דערמאנטע ביורא ארגאניזירט:

קיין זאקאפאנע אפפאהר 1 ביינאכט פון 15 אויפ'ן 16, דער פרייז פון 2. קלאס 35,90, 3. קלאס 23.90, קיין נאווי-טארג אפפאהר 1 ביינאכט פרייז 2. קלאס 34,20, 3. קלאס 22.80.

קיין מארשין אפפאהר דעם 16 יולי 8,08 אוו. פרייז 2. קלאס 36,60, 3. קל. 24,40, קיין ראבקי זדראי אפפאהר 1 ביינאכט פון 15 אויפן 16 יולי פון פאבריקס באהן, פרייז 2. קל. 33,60 3. קל. 22,40, קיין יארעמטשא אפפאהר 8.08 אווענד דעם 16 יולי קאלישער באהן פרייז 2. קל. 41,30, 3. קל. 27,50, קיין מושין אפפאהר 9,40 אוו. דעם 15 יולי פון פאבריקס באהן, פרייז 2. קל. 33,60, 3. קל. 22,40, קיין זשעגיעסטוב זדראי אפפאהר 9.40 דעם 15 יולי פון פאבריק'ס באהן, פרייז 2. קל. 33,10, 3. קל. 22,10, קיין איוואניטש אפפאהר 9,40 אוו. פון פאבריק'ס באהן דעם 16 יולי, פרייז 2. קל. 33,10, 3. קל. 22,10, קיין זאלעשטשיק אפפאהר 8,08 אווענד פון קאלישער באהן דעם 16 יולי, פרייז 2. קל. 44,70, 3. קל. 29,80, קיין וואראכטי אפפאהר 8,08 קאלישער באהן דעם 16 יולי, פרייז 2. קל. 42,30, 3. קל. 28,20, קיין טשעכאטשינעק אפפאהר 12,57 מיטאג קאלישער באהן דירעקטער צוג דעם 14 יולי, דער פרייז איז 3. קל. 7,40.

סאיז געוואונשען וואס פריהער זיך צו פערזעהען מיט בילעטען, ווייל די צאהל איז בעגרעניצט. דער פערקויף פון די בילעטען איז אין דעם וועלט-רייזע ביורא „וואגאן-לי-קוק", פיעטרקאווער 64. דאס ביורא איז טעטיג טעגליך פון 9 פריה ביז 9 אווענד.

צוביסען דורך הינט

(א) נעכטען זענען געשעהן דריי פאלען פון צוביסען ווערן דורך הינט.

אויף דאוובארטשיקאוו 35 איז צוביסען געווארען הענריק וויענצקאווסקי.

אויף זשרודלאווא 11 — זאפיא שטאברין.

אויף גענשא 6—דוד קאגאן.

אין די אלע 3 פאלען האט אינטערווענירט פאגאטאוויע און פאליציי, וועלכע האט געמאכט פראטאקאלען די באלעבאטים פון די הינט.

צוזאמענשטויס פון אנ'אויטא מיט א מאטאציקל

(א) ראג פיעטריקאווער און פשעיאזד האבען זיך צוזאמענגעשטויסען אנ'אויטא, געפירט פון חיים מיטענבערג (שענקעוויטשא 82) מיט א מאטאציקל, געפיהרט פון אדאם דאשקאווסקי (נארוטאוויטשא 35).

דער מאטאציקל איז צובראכען געווארען, און דער מאטאציקליסט איז שטארק צוקאלעטשעט.

מיטענבערג וועט צוגעצויגען צו געריכטליכער פעראנטווארטליכקייט.

דריי זעלבסטמארדען

(2) אויף גלובנע 37 האט זיך אויפגעהאנגען, מחמת נויט, דער שוסטער-געזעלען יאן מאטשיעיקא.

דאס זעלבע האט געטון דער 61-יאהריגער יוזעף מארק (רודא-פאביאניץ, פאמילינא 8).

ביידע אויפגעהאנגענע האט מען ארונטערגענומען פון די שטריק טויטערהייט.

(א) אויף קראטאשינסקא 11 האט אויסגעטרונקען יאדיגע מיט דענאטוראט א געוויסע וואנדא גאליעמביאווסקא. אין אנ'אגעשוואכטען צושטאנד האט מען זי אפגעפיהרט אין שפיטאל.

פאר'ן איבערפאהרען

(2) דער 57-יאהריגער דראזשקער שמואל בוים גארטען (קליבקא 5) האט דעם 13. אפריל אויף זאכאדניע גאס, ראג אגראדאווע איבערגעפאהרען דעם 51-יאהריגען יצחק שטייך.

נעכטען האט בוימגארטען בעקומען דערפאר 2 וואכען ארעסט.

א יאהר א יודען כאפט פונדעסטוועגען...

פארבערייטונגס-קורס צום קאנקורס-עקזאמען

אויף דעם ווארשאווער פאליטעכניקום

לויט'ן מוסטער פון די פערגאנגענע יאהרען ארדענט איין די זעלבסטהילף-קאמיסיע פון יודישען אקאדעמישען הויז א פארבערייטונגס-קורס צום קאנקורס-עקזאמען אויף אלע אפטיילונגען פון דעם ווארשאווער פאליטעכניקום. דער קורס פאנגט זיך אן דעם 1. שעפטען און ענדיגט זיך דעם 10. זווושעשיען.

דאס פראגראם ענטהאלט א פערטיפערונג און ערגענצונג פון די פיזיש-מאטעמאטישע וויסענשאפטען פון דער מיטעל-שולע לויט די בעדינגונגען פון קאנקורס-עקזאמען. ספעציעלע צייכענונגען.

די לעקטארען פון קורס בעשטעהן נור פון אינזשיניערען און דיפלאמאנטען פון דעם ווארשאווער פאליטעכניקום. דער לייטער פון קורס פערבלייבט ווייטער דער ה' אינזש. מייזעלס.

די אנטיילנעהמער פון קורס וועלען געניסען פון אלע נויטיגע לערן-מיטלען, מאדעלען און קאמפלעטען פון קאנקורס-טעמאטען פון די פאריגע יאהרען.

דער קורס איז צוטריטליך פאר'ן כלל-אביטוריענטען צוליב זיינע בעשיידענע אבצאהלונגען.

די מאטוריסטען פון דער פראווינץ וועלען האבען ביליגע וואוינונגען אין יודישען אקאדעמישען הויז.

אינפארמאציעס ערטיילט און נעהמט אן איינשרייבונגען די קאנצעלאריע פון יודישען הויז ווארשא, נאמיעסטניקאווסקא 7) יעדען טאג פון 12-10 און פון 17-20. טעל. 10-13-02. (פאר די פראווינץ גענויע אינפארמאציעס שריפטליך נאכ'ן איבערשיקען א פאסט-מארקע).

Dr. R.

Zalcwasser

CHIRURG — כירורג

ציגעל-גאס 19, טעל. 125-17

צוהמט אן פון 1—2 בייטאג און פון 4—7 נאכמ.

א נייע געזעלשאפטליכע ביבליאטעק

כדי צו בעהערען דעם אנדענקען פון פער־שטאָרבענעם יצחק קאפר איז דורך דעם אבסאָל־ווענטען־פערבאַנד פון 2־טען יודישען גימנאַזיום אין לאָדז, געשאַפען געוואָרען א יודישע עקאָנאָמישע ביבליאָטעק אויפ׳ן נאָמען פון פערשטאָרבענעם. די ביבליאָטעק ענטהאלט סאָציאָלאָגישע און עקאָנאָ־מישע ווערק, ביי א ספעציעלע בעריקזיכטיגונג פון די יודישע פראָבלעמען.

א גארטען־פערוויילונג לטובת שורעק׳ס קינדער־היים

שבת, דעם 5־טען אויגוסט קומט פאָר אין העלענאָוו א גרויסע גאָרטען־פערוויילונג לטובת דעם קינדער־היים א.ג. פון י. שורעק ביים קורא־טאָריום פון די באַראָכאָוו־שולען אין לאָדז.

ס׳איז פאָראויסגעזעהן א זעהר אינטערעסאַנט פראָגראַם, א רייכע פאנטען־לאָטעריע, פערשידענע אטראַקציעס.

די ווילנער טרופע בלייבט אין לאָדז, נאר א קורצע צייט

היינט־וויכטערדיגע פארשטעלונג פון „שריי כינע“

די פאָרשטעלונגען פון די „ווילנער“ „שריי כינע“ האָבען אין שטאָט ארויסגערופען אַן׳אויסער געוועהנליכען אינטערעס. אזעלכע פאָרשטעלונגען זענען באמת א נייעס אין יודישען טעאטער. די דעקאָראַציע, דאָס שפילען, די מוזיק בעגלייטונג מוזען ארויסרופען ענטציקונג ביי דעם צושויער.

ס׳איז כדאי אויפמערקזאַם צו מאכען, אז די „ווילנער טרופע“ בלייבט אין לאָדז א גאַנץ קורצע צייט. דער טערמין וועט נישט פערלענגערט ווערען. מ׳דאַרף זיך דעריבער צואיילען און בעזוכען די פאָרשטעלונגען פון „שריי, כינע“!

היינט ווערט געשפילט איין מאָל 9 אָווענד.

Dr. med.

L. Berman

צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 07־149

ספעציאַל־ארצט פאַר הויט־ און געשלעכטס־קראַנקהייטען, מענער־שוואַכע־בעהאַנד־לונג און סעקסועלע בעראַטונג.

אלע ארט אנאליזען.

נעמט אָן פון 8—11 און 4—8 אָוו. זונטאָג פון 9—1 ביי־טאָג פאַר אונבעמיטעלטע — דּגטשניצע־פרייזען.

ארונטערגעפאַלען פון א בריטשקע

(א) אויף גדאַנסקא לעם 14 איז נעכטען אַרונ־טערגעפאַלען פון א בריטשקע די 30־יעהריגע ברכה שטראכהאלץ.

זי האָט זיך שטאַרק צוקלאַפט דעם קאָפּ און די הענד.

פאגאטאָוויע האָט איהר ערטיילט ערשטע הילף.

פון דער לאָדזער בערזע

באַנק פאַלסקי — — — —	80.00
3 פראָצענטיגע בודראָוולאַנע —	37.00
4 „ דאַלאַרובקא —	45.00
7 „ סטאַביליזאַציע (אמ.)	47.00
8 „ וואַרשאַווער פאַנד־בריף	41.75
8 „ לאָדזער „ „	37.50
ענגלישע פונט — — —	29.72
דאָלאַר — אָפיצ. 6.09, נישט אָפיצ. —	5.93
גאָלד־דאָלאַר — — —	9.35
גאָלד־רובל — — — —	4.98
דייטשער מארק — — —	2.08

דערעפנונג פון דער פלייש־בערזע

(א) אויף דער נעכטיגער זיצונג פון זעקס לאָדזער לאַנדווירטשאַפטס־קאמער איז בעשלאָסען גע־וואָרען, אַז אויף דעם 23. אויגוסט ה. י. וועט צוזאַ־מענגערופען ווערען אַ זיצונג פונ׳ם אָרגאַניזאַציאָנ־קאָמיטעט פון דער לאָדזער פלייש־בערזע, בכדי פעסטצושטעלען דעם סטאַטוט, אָנהויבען די טעטיג־קייט און פעסטשטעלען די פינאַנציעלע יסודות פון דער בערזע.

ראַדיאָ־פּראָגראַם

דינסטאָג, דעם 11 יולי 1933

11,57 צייט־סיגנאַל, 12,05 גראמאָפאָן, 12,23 פרעסע, 12,33 קאָמוניקאַט, 12,35 גראַ־מאָפאָן, 12,55 מיטאָג־פרעסע, 2,55 גראמאָפאָן, קאָמוניקאַטען פון לאָדז, 4 מוזיק פון טשעכאָטשי־נעק, 5 רעפעראַט, 5,15 קאָנצערט, 6,15 רעפע־ראַט, 6,35 מוזיק פון גראמאָפאָן־פּליטען, 7,20 פערשידענעס, 7,40 פעליעטאָן, 8 קאָנצערט, 8,50 5 וועטער־פרעסע, 9 קאָמוניקאַט פון דער לאָדזער האַנדעלס־קאַמער, 10 טאַנץ־מוזיק, 10,25 ספאָרט, 10,35 קאָמוניקאַטען, 10,40 מוזיק פון טשעכאָ־טשינעק.

* * *

פון אויסלאַנד.

8,30 שטראַסבורג — אָפערעטע „גראף לוק־סעמבורג“, 8,45 לאַנגענבערג — סימפ. קאָנצערט, 8 בערן — קאָנצערט, 9 וויען — סימפ. קאָנצערט.

אויפרוף

פון סאנאטאריום פאר אונפערמעגליכע קראנקע אין טשעכאטשינעק

דאָס איינציגע סאַנאַטאָריום געגען רעומאַטיזם, אַרטרעטיזם, פאַר אונפערמעגליכע קראַנקע יודען אין פוילען, געפינט זיך אין ציעכאָצינעק, און בעזיצט 28 זוניגע צימערען אין אַ גרויסען אויבס־גאָרטען.

יאָהר יעהרליך געניסען פון סאַנאַטאָריום ער־ליכע הונדערט קראַנקע אונפערמעגליכע יודען, וואָס מאַכט צוריק אַרבייטספעהיג.

אַרבייטס־מענשען וועלכע מוזען האָבען די בעד־דער־קוראַציע אין ציעכאָצינעק, און האָבען נישט די גענינגענדע געלד־מיטלען, בעקומען אין סאַנאַטאָר־יום פאַר אַ קליינעם אָפּצאָהל: וואוינונג, טעגליכע בעקעסטיגונג, קור־טאַקסע, אַלע בעדער, און גע־פינען זיך אונטער דעם אויפזיכט פון אַ סאַנאַטאָר־יום־דאָקטאָר.

צעהנדליגער דאַנק־בריף זענען דער בעסטער בעווייז, וואָס פאַר אַ געזעלשאַפטליך קאָנסטרוקטיווע אויפגאַבע ערפילט דאָס סאַנאַטאָריום.

דער עקאָנאָמישער קריזיס האָט בעדייטענד פער־גרעסערט אין דעם יאָהר די צאָהל פעראָרימטע קראַנ־קע יודען, וואָס ווילען אָנקומען אין סאַנאַטאָריום. די פערוואַלטונג פון סאַנאַטאָריום מאַכט אַלע אַנ־שטרענגונגען, כדי צו פערגרעסערען די אויפנאַהמס־פעהיגקייטען פון דער צאָהל אונפערמעגליכע קראַנ־קע יודען און צו דעם צוועק ווערט פראָקלאַמירט: שאַפען אַ ספעציעלען „הילפס־פאָנד“ וועלכער וועט טיילווייז ערמעגליכען דאָס אָנעהמען אין סאַנאַ־טאָריום אַ גרעסערע צאָהל קראַנקע יודען אויף אַ אומזיסטע קוראַציע.

דורכפיהרען אַ וואָרבירונגס־אַקציע „פריינד פון סאַנאַטאָריום“.

מיר גלויבען, אַז די פּראָקלאַמירטע אַקציע וועט וואַרעם אויפגענומען ווערען דורך די ברייטסטע שיכטען פון דער יודישער בעפעלקערונג אין פוילען.

ברידער יודען!

אַ דאַנק אייער אונטערשטיצונג איז אין פער־לויף פון אַ קורצער צייט אויפגעבויט געוואָרען דאָס סאַנאַטאָריום, העלפט עס איצט צו דערהאַלטען און פונאַנדערבויען.

געדענקט, אַז פון אייער אונטערשטיצונג איז אָבהענגיג די ענטוויקלונג פון דער אַזוי וויכטיגער יודישער אינסטיטוציע אין ציעכאָצינעק.

פערגרעסערט די צאָהל פריינד פון סאַנאַטאָריום שטיצט דעם הילפס־פאָנד פון סאַנאַטאָריום.

דער קאָמיטעט: ד״ר י. פישמאַן, ד״ר י. קאַפּ־לאַן, ד״ר ראָזענבערג, ד״ר י. ליפשיץ.

אַדרעס פאַר געלד איבערווייזונגען:

Sanatorjum dla niezamożnych Żydów „Refuah“ Ciechocinek K.K.O. № 2.

מעלדונג

יודישע געזעלשאַפט פאַר לאַנד־קענטשאַפט אין פוי־לען, אָפּט. לאָדז, וואָלטשאַנסקא 35, טעל. 53־121

קאָמוניקאַט.

דעם 16. ה. ח. פאָהרט אָפּ דער אויספלוג א. נ. „מיט׳ן גאַנג פון דער ווייכסעל“. דער אויספלוג האָט אַרויסגערופען גרויס פעראינטערעסירונג נישט בלויז צוליב דער ביליגקייט, נאָר אויך צוליב דעם אינהאַלטסרייכען פראָגראַם אַ דאַנק וועלכען די אַנטיילנעהמער פון אויספלוג וועלען האָבען די מעג־ליכקייט גרינדליך צו בעקענען די מנהגים, אַלטער־טימליכקייטען, פאַבריקען, געריכטער, אינסטיטוציעס א.אַז.וו. פון אַזעלכע שטעט ווי: פלאָצק, ווּלאָצלאַ־וועק, טשעכאָטשינעק, טאָרן, גדיניע, קאַרטוז, און גלייכצייטיג זיין עטליכע טעג אויף אונזער קאָ־לאָניע אין קאַרווע ביים באַלטישען ים.

איינשרייבונגען נעהמט אָן דער סעקרעטאַר־יאַט נאָך עטליכע טעג.

די טוריסטישע אַפּרוה־קאָלאָניע אין ניי־נאָרכאַ־לאַוו ביי גלאָטנע איז טעטיג, דער פּרייז איז אַ זעהר צוגענגליכער — איינשרייבונגען אין סעקרעטאַ־ריאַט.

די קאָלאָניעס אין קאַרווע, זאַקאָפּאַנע, דרוסקע־ניק און קריניצע זענען טעטיג. פרטים דערטיילט דער סעקרעטאַריאַט, וועלכער איז טעטיג יעדען טאָג, וואָלטשאַנסקאַ־גאַס 35, טעל. 53־121 פון 6 ביז 10 אָוונט.

3662

גאָרטען־פערוויילונג לטובת די קינדער־היים פון י. שורעק

שבת דעם 5־טען אויגוסט — א גרויסע גאָרטען פערוויילונג אין העלענאָוו לטובת דעם קינדער־היים א. נ. פון י. שורעק.

ענצעלהייטען אין די ווייטערדיגע אנאָנסען און אפישען

3697

די לאַנגיעהריגע
דרוקעריי און ליטאָגראַפיע
י. גרינבערג
לאָדז, נאַסכאָדניאַ 45
טעל. 90־131.
פיהרט אויס אַלע ארט
דרוק אַרבייט ווי:
בריפבויגען, רעכנונגען, קאָנווערט, פאָסט־קאַרטען, אדרעס־קאַרטען, ווי־זיט־קאַרטען, פלוג־בלעטלעך א. א. וו.
צו זעהר ביליגע פרייזען.
שיינע אויספיהרונג. רעעלע בעהאַנדלונג.

קליינע אנאנסען

1 זלאָטי אַנ׳אָנאָנס ביז 15 ווערטער 1 זלאָטי

קויף און פערקויף

א ספר תורה א קליינע מיט אַנ׳ ארון קודש אַנ׳אַנטיק ביליג צו פערקויפען, אויך א גרויסע ספר תורה, 22 צאָל, ביליג צו פערקויפען. צו ערפאַהרען שקאָלנא 24, וואוינונג 8.

3656

לאקאלען

א וואוינונג פון 2 צימער מיט א קיך מיט בעקוועהמליכקייטען, געאייגנעט אויף א געשעפט, פּראַנט, פּיעטריקאָווער גאַס פון שרודמיעסקא ביז זשעלאַזנא זאַ־פּאַרט צו פערמיטען. צו ערפאַהרען אין אדמיניס. פון דער צייטונג.

3659

ס׳ווערט געזוכט א שטוב מיט עלעק־טרישער בעלייכטונג איינצודינגען זיך מיט א שניידער־ווערקשטעל אויף 3 מאָנאַטען. צו מעלדען זיך ביי מ. פלאַוונער, זגער־זשער 15. קווער אָפיצינע, פאַרטער.

א וואוינונג אדער 1 שטוב א גרויסע אדער 2 שטיבען גרויסע פראָנטאָווע מיט אלע בעקוועהמליכקייטען פון זאָפאָרט איבערצוגעבען. צו ערפאַהרען שקאָלנא 24, וואוינונג 8.

3656

א קיאָסק פון סאָדע־וואַסער מיט אויבסט אין בעסטען צענטרום צוליב אבריייזע זאָפאָרט איבערצוגעבען. צו ער־פאַהרען אין אדמינ.

3646

פערשידענעס

איך זוך ארויסצונעהמען ארבייט אויף א 8/70־ער שטריק־מאַשין. צו ער־פאַהרען ביים צייטונגס־פערקויפער פעט־ריקאָווער 21.

3653

ס׳איז פערלוירען געוואָרען א פּאָרט־פעל מיט פערשידענע דאָקומענטען און אויך א רעגיסטראַציע־קאַרטע אויפן נאָמען געצל רובינשטיין. אָבצוגעבען אין אדמי׳ פון דער צייטונג.

3649

לעטשניצע כראַברענאַ 4 רוג זגערזשער 87

נעהמט אָן קראַנקע פון אַלע ספעציאַליטעטען

וויזיט 3 זל.

ווענעראָלאָגישער קאַבינעט.

337

Doktór ŁAGUNOWSKI

powrócił
Piotrkowska 70
i róg Traugutta
Tel. 181-83.
choroby skórne weneryczne imoczopłciowe
Gabinet Roentgenoleczniczy.
Przyjmuje od 8^{30} do 10 1 — 2^{30}, od 6 do 8^{30} w niedziele i święta od 10—1.
Oddzielna poczekalnia dla pań.

שיימלען!

מיט פאַריזער שרינדן און פערטיגע שייטלען ווערען ערשטקל. און רעיעל אויסגעפיהרט אויך אנדולאציע און מאַניקור ביי קערש, סקווערא 15

פערקויפער אויף ראטעס!

א געזיכערטע עקזיסטענץ ביז 1000 זל. מאָנאַטליך. אינפאָרמאַציעס ערטיילט:

Tow. Bankowe w Grodnie, Hoovera 9.

דער גוט־בעקאַנטער
קינסטלערישער
פאָטאָגראַפישער אטעליער
„Polonja“
11 יערזשעגא 11
(צוזאָהר מיט׳ן טרעמוואַי 3)
פיהרט אויס די נייסטע קינסט־לערישע אויפנאַהמען צו
פערקלענערטע פרייזען!

מיט אכטונג
„POLONJA“
11 Jerzego 11
wł. GUTERMAN.

Dr. ALEXANDER MARGOLIS

אינערליכע קראַנקהייטען.
ספעציאַליטעט: מאָגען און קישקעס
האָט זיך איבערגעצויגען
אויף פּיאָטרקאָווסקא... פּזשעיאַזד 20, טעל. 31־112
נעהמט אָן פון 5—6 נאָכמיטאָג.

3616

אכטונג
צייטונגס־פערשפרייטער
(סענקיעוויטשע פּאַמאַרסקא 15)

אין הסכם מיט׳ן קאָמיטעט צו באָיקאָטירען „דאָס היטלערישע דייטשלאַנד“ פאָדערן מיר אויף אַלע צייטונגס־פערשפרייטער נישט צו האַלטען און נישט צו פערשפריי־טען די דייטשע היטלערישע צייטונגען און זשורנאַלען, און מיר וואָרנען דעריבער די צייטונגס־פערשפרייטער, וועלכע וועלען זיך דעם בעשלוס נישט אונטערוואַר־פען, דערפון צו ציהען די ווייט־געהענ־דיגסטע קאָנסעקווענצען אזש ביז צום פערלירען די רעכט פון צו בע־סומען צייטונגען צו פערקויפען און א חוץ דעם וועט יעדער איינער פער־עפענטליכט און געשטעמפּעלט ווערען אין דער פרעסע אלס פערראַטער פון דער יודישער זאַך.

בעט. דאָס יודישע לעזער־פובליקום ווערט אויך העפליך געבעטען זיך צו סאָלידאַרי־זירען ווי אויך זעהן צו ווירקען דאָס זעלבע אויף זיין צייטונגס־פערשפרייטער.

מיט אכטונג די פערוואַלטונג.
פאַר׳ן פרעזעס פ. זאָנענבערג.
סעקרעטאַר ראָטשטיין.

לעטשניצע

זגערזשער 17

נעהמט אן קראנקע אין אלע ספעציאליטעטן

פון 9 פריה ביז 7 א זייגער אוונט.

וויזיט 3 זל.

אבאנאמענטס־פרייז: אין לאָדז — 4 זל. א חודש מיט אָפּטראָגען א היים. אויף דער פּראָווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאַנד 7 זל. אמעריקא—1 דאָל.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פּרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאָנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אנאָנס אדער צוריקצוצאָהלען פאַר דעם אנאָנס פאַר׳ן אינהאַלט און טער־מין פון די אנאָנסן איז דער פערלאַג נישט פעראַנט־וואָרטליך. די אדמיניס. איז אָפען ביי טאָג און ביינאַכט.

נעקראָלאָגען — 20 גר. א מ/מ (אין דער זייט) שפאַלטען. קליינע אנאָנסען ביז 15 ווער־טער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע וואָרט — 10 גר.

אנאנסען־פרייז פאַר א מילימעטער־שורה

פאַר׳ן טעקסט—18 גר. פרייטאָג און ערב־יו״ט—24 גר. אין דער זייט שפאַלטען
אין טעקסט—40 „ „ „ „ 60— „ „ „ „ 4 „
זאַכ׳ן טעקסט 12— „ „ „ „ 18— „ „ „ „
אויסער דער שטאָדט 50 פראָצ. טייערער, אויסלאַנד 100 פראָצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א וואָרט

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat". Piotrkowska 31.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman